

Rom

¹ I asəta, Yesu Kerisoné kutó diratere whị Pol-né dapó. Kótóné ama fo wisi yó maté kwęyópóló, ą beterepaae ape yóló, ę *aposel* whị sóró beteralepó.

² Yesu Keriso ą waai teópatei, Kótóné kóló whịrapené so whị tao saaire fo wisi waalopóló, yóló mulale fo ama kae muló betere *buk-mó* asęyóló mulélipakalepó. Ai fota me kae mei, Kótóné ama naalemamó erapó. ³⁻⁴ Ą mo tiki daaleteita, ti Depit-né deté wale whịnē deyaleteiné erapó. Mo kae beterótú betere Dei Kepe Wisiné ą Kótóné Naalema mo doasi fotokö bole whịpóló so whị feané kisipa yópóló hąkearaleteita, ą sukaleteti momó kepaayale alané eralepó. Ą me kae mei, dą teteróló kaae tare whị Yesu Kerisotórótipó.

⁵ Yesuné ama doi doasi muópóló, Kótóné ąpaae matepa amamo hamokoróló dappaee *aposel* kutó melalepó. Atéyaleteita, Juda meire fake so whị fea Yesu Keriso beterepaae wóló, ąpaae kisipa tiki tiróló ama fo aqmó sukóló beterópóló, ai fo yó maté kwęyae yóló, dą sóró beteralepó. ⁶ Diąkélé Yesu Kerisoné ą beterepaae ape yóló, ama fake so whịtamo touró betereteiné mo ama so whịtóró beterapó.

Pol Rom-paae faai yale fo

⁷ Yalo i dere asəta, Rom bemó betó mole Kótóné yaala sókó furaalu ą beterepaae ape yóló, sóró kae beteró betere so whịpaae dapó. Térapa, dąné Aya Kótóró Tale Yesu Kerisotamoné hamokoróló

tao sere alaró hosaa muni deyóló mo dua betere alatamo, dią feapaae erópóló yae.

⁸ Yalo folosóró dere fo i ape. Dią Talepaae tuę tiki tiró beterapóló, i hae kwiamó betó mole so whjné deté fupa yalo wosalepó. Dią fea atéró betepa, e Yesu Keriso tuämó bitu, e teteróló kaae tare Kótópaae mo kée du beterapó. ⁹ Kótóné ala eróturaalu, yalo hosaa tuämó doasi ketekę buóló, ama naalemané fo wisi so whj feané wosópóló i yó mótu betere ape. Ai Kótóné keletómó, betere dokö yalo dią kisipa keteréni, diämó moma hale eró taretei ama mo kisiparapó. ¹⁰ Atéró moma deté wou beteretei, mió mo dokonóturaalu e dią beterepaae wópóló, Kótóné ama tu aleraai kisipa mupa, ti ai ala mo erópóló du beterapó.

¹¹ Dëi Kepe Wisiné e tuapaae hamokoróló erale ala wisi dią fotokö buóló beterópóló, yalomo dią melaai e dią beterepaae mo wonée du beterapó. ¹² E dią beterepaae wonée du betereteita, hale meipó. Diaao Talepaae kisipa tiki tiró betere alané e ketekę buloo, yalo kisipa tiki tiró betere alané diąkélé ketekę buloo yaai kisipa mutu waai dapó. ¹³ Ne norape-ó, yalo i dere fo dijané kisipa yaasepóló diriyóló wosae. E mepaae Juda meire fake tuapaae fóló, Kótóné ala eróló du olerótu yale kaae, dią tuapaaekélé ai ala eraai kisipa mutu wonée du beteretei mepaae alané sesé deté wóló, miókélé ai alatóró hale du beterapó.

¹⁴ Eta, Krik fo bole whjró kae be fo bole whjtamokélé, skul yóló doasi kisipa sere whjró skul ini mo hale betere whjtamopaaekélé i fo wisi yó matere ala Talené ępaae dirae yóló melale kutó

ereteiné taaréni, feapaae mo eraai doasi keteké bulapó. ¹⁵ Atére betené, diaq Rom bemó betó mole so whipaaekélé kale fo wisi yó matere ala e wini, halaainé yó melaai mo doasi keteké bulapó.

¹⁶ Ti ai fo wisi tuamóta, Kótóné ama fotokó boleteiné ai fo wosóló tué tiki tiró betere so whij fea aluyaqsóró, tao saaire fopóló kisipa mutu, e wini halaainé yó mótu beterapó. Ai fo wisi folosóró Juda fake so whipaae yó melóló, nalo ti Juda meire fake so whipaae i yó mótu betere ape. ¹⁷ I fo wisinéta, Kótóné keletómó mo donoi so whij beteratere ala i ape yóló, hakearóló yó mótu beterapó. Ti ai donoi alata, kaae sóró deté fóló kemene folepaaekélé me alané sumitei, kisipa tiki tiratere alané betä sua dapó. Ti aita, asémó ere fo kaaepó. “Mo donoi so whija, kisipa tiratere alanétóró bitiré faalopó,” erapó.

Kótó fopaae butu erótú betere ala

¹⁸ Tépatei, i haemó betó mole so whjné Kótó betere kisiparutei, bitini nisiyóló ama fo wosaalo hóróló, kae kae du betere dowi alané kale bete mole mo fo wisi aluróló husirótú beterapó. Atétu betepa Kótó hepen bemó bitu, ai dowi alatamo fopaae boletei so whij feané kolópóló, hakearótú beterapó. ¹⁹ Ti ama ai fopaae butere alata hale mei, Kótó a etei kaae Tale beterapóló so whjné kisipa yópóló, amatei a hakearóló yó mótu betalepó. ²⁰ Mo take Kótóné i haeró yó mole qla qlatamo kaarale alimó kaae sóró bitiré wale so whjnékélé, mió i alimó betó mole so whjnékélé, Kótó a tuamó ere ala kelené kelenénipó. Tépatei, ama aleyóló muló betere qla qla kilituraalu, i ere

qla qla feata, mo ti betere Kótóné doasi fotokoné alerapóló kisiparapó. Atére betené fo tokótamo yóló taletere alimó, Kótópaae ya betere kisipa iniru yalepóló, ama kisipa felératere fokélé mo yaalomeipó.

21 Ti noatepae, Kótó atimané kisipa irutei, Talepóló ama doi doasi muópóló hale horatere ala ó mo kée dere fokélé dua inipó. Téturaalu, atimané mole tué tikikélé okoko iru, hosaakélé mo tóru yóló diliki yó falepó. **22** Ti atimanétei däta, tué tiki fosó fosó yóló dotoróę fale whírape beterapó du betepatei, atima okokoi whí alée fóló beterepó. **23** Atéru, sukókélé ini, ama kae ere dę wisinaale fáane Kótó betepatei, kelené kilinipóló taalóturaalu, kelené keletere qla qlatei, Kótó suróló whjné naasené aletua yalepó. Ti ai aletua dere qlata, whí ó ba, na, hupu, wuli, aita sukutua dere olarapetei suróló aleóló aso daaróló, atimané Kótópóló momatua yalepó.

24 Atétu betale betené atima hosaa tuämó ekéle yóló du betere dowi ala mo ti fakeyóló so ó whí hamomatamotei nópu nokole ala du betepa, Kótóné sesé ini, mo ti deté fu beterópóló taaralepó. Atétepa, hale deté fu betale mo sonaalei dowi alané atima tikitei folokoleróló, u dorale i dorale du betalepó. **25** Atéturaalu, Kótóné mo fo wisi taaróló, kapala fotei tao tawalepó. Qla qla fea aleyóló muló betere Tale betepatei a aqmó sukóló bitini, ama aleyóló muló betere qla suka, kósupó, hupu, na, hasi, ni atimané talepóló aqmó sukóló bitu, ai qla olané hëkesere ala eróló momatu betalepó. Ai qla qla feata, Kótóné aleóló

muló betereteiné ama doi betä hale sóró horóló,
mo kée fo du betenérapó.

26 Atima atei ala hale du betepa, mepaae mo sonaalei dowi alakélé ekèle yóló hale deté fu beterópóló, Kótóné seséni taaralepó. Sorape atima whítamo dere ala taaróló, so hamomata-motei dowi ala du betalepó. **27** Soné ai dere ala kaae, whírapenékélé sotamo dere ala taaróló, whí hamomatamotei yaaire dowi ala atimané hossa tuämó si kaae dukuraalu, ekèle yóló du betalepó. Whíné yópóló Kótóné muló betere donoi tü mupatei taaróló, whí hamomatamotei sonaalei ala du betaleteimó, Kótóné matere dowi kwia atimané tikimótóró su betalepó.

28 Ai ala tómó, Kótó ą etei kaae Tale beterapó tué ini, hale qla nisiyóló taae faraleteiné atima mo okokoi tué mulóló, ené inire ala hoko deté fu beterópóló taaralepó. **29** Atétepa, du betale dowi ala atima tuämó fayóló şuraletei i ape. Donoi ala ini, hoko dere alakélé, so nópu nokole alakélé, qla qla mo dekéró senée dere alakélé, mepaae dere sonaalei dowi alakélé, hale yó tarepó. Téturaalu, mepaae whíné mole wisi qla ó du betere alakó enée yóló dei tué mutereteikélé, whí dele alakélé, hole sere alakélé, whí dilikitere alakélé, me whípaae dei kisipa mutere alakélé, betere dokó hale yó tarepó. **30** Tétu me whí kikiti eratere fokélé, mo hakeamó yóló sininatere fokélé, Kótó hóróló bóe dele alakélé, fo wosóló aqmó bitini, dowäae fole alakélé, nene duraalu bopé faketere alakélé, me whíné amatei ą doi sóró horatere alakélé, hale du beterapó. Aita atimané tuénétei kae kae dowi ala kaaróo, hama alimané

dere fokélé woseni dowqae fóo, duraalu dapo. ³¹ Tétu, wisi tué mutere alakélé, kisipa tiki tiratere alakélé, yaala sókó fole alakélé, kqolené sukutere alakélé, atima tuqmó mo munipó. ³² Kótóné ama mo donotóró taleturaalu, atei kaae ala du betere so whjta, mo ti sukópoló dae ere fo atimané tué irutei, dowi ala hqale yó tawóo, atei kaae ala du betepa mepaae whjné kilitu, ai alata mo wisirapa yae yoo du beterapó.

2

Kótóné fo tokóló mo donotóró taletere ala

¹ Atérapa, diq mepaae so whjné du betere ala taleyóló só derótú betere so whj-ó, fo tokóló taletere sukamó diq hásokó faai kisipa mutu, me fo tokó matere alakélé mo yaalomeipó. Ti noatepae, atima du betere ala kaae diaaqkélé du betereteiné, atima só deróturaalu diqkélé ai só derótú betere ape. ² Ai ala du betere so whjta, Kótóné hqale hqoko taleyóló só deréni, atimané mo yale ala Kótóné mo donotóró taletu beteretei dané kisiparapó. ³ Diq mo whjné mené dere ala taleyóló só derótú betere-a, atimané ai dere ala kaae diaaqkélé du betepa, Kótóné mo donotóró taletere tuqmó diqkélé hásokó faalopóló de? ⁴ Meta, Tale q mo wisi alatóró erótú betere Kótó bitu, diq hásokó fóló dowi ala depa kwia hapale tokó meni yoo, diq tū wisipaae fópoló kaae taté fóo, du betere ala diq kisipani, hqale qla kaae aqróló faletu betere? Ata wisi alamaaté erótú betere Tale ereteiné, diq dowi ala taaróló tū wisipaae fópoló, kaae taté fu betere ala diaaq kisipa ini airapó?

⁵ Tépatei diaaq hosaa t̄aru, dowqae fóló dowi ala h̄ale yó taremó Kótó ą fopaae butu, kwia melaaire ala diaaqtei betapaae yóló muté ai hutu betere ape. Atéró kwia matere alata, ama mo donoyóló taletere ala h̄akearaterere be d̄emó yaalopó. ⁶ Kótóné asémó i fo erapó.

“Bet̄a bet̄a so wh̄i atimané yale alamó Kótóné kwia mo donotóró melatepa saalopó,” erapó.

⁷ Mepaae so wh̄iné wisi alatóró h̄ale yó taru, Kótóné ama kae ere d̄e wisinaalekélé, wisi doi muaaire alakélé, ątamo bet̄amó betó tawaaire alakélé, senée yóló wóputu betere so wh̄ipaae Kótóné mo ti betere bete melaalo ai ape. ⁸ Téretei, mepaae so wh̄i kale mo fo wisi wosóló aqmó bitini, atimatei h̄ekese yaaire dowi ala sya fóló, du betere so wh̄itamo Kótó ą fopaae butu, kwia melaalo ai ape. ⁹ Atéturaalu, dowi alatóró du betere so wh̄i fea dei fomaake kisipa muópóló, Kótóné sek̄ei ala folosóró Juda fake so wh̄ipaae eróo, nalo ti Juda meire fakepaae eróo, yaalopó. ¹⁰ Téyaalotei, wisi ala du betere so wh̄ipaae ti Kótóné ama kae ere d̄e wisinaalekélé, wisi doi muaaire alakélé, hosaa muni deyóló dua betere alakélé melaalopó. Ai alata, folosóró Juda fake so wh̄ipaae melóló, nalo ti Juda meire fakepaae melaalo ai ape. ¹¹ Ti noatepae, Kótó ąta me fake so wh̄ipaae wisi ala eróo, me fakepaaemo dowi ala eróo dumi, mo bet̄a kaae alatóró erótua dapó.

¹² Mepaae so wh̄i Kótóné ama tukóló muló betere fo tué inipatei, dowi ala du betepa, ti ai tukóló muló betere fo h̄ale mupatei, Talené atima só deróló mo ti aluraalopó. Atéterea kaae, mepaae

so whị fea Kótóné ama tukóló muló betere fo tué irutei, dowi ala du betepa, ti ai tukóló muló betere fonétei só deraalo ai ape. ¹³ Ti noatepae, Kótóné ama tukóló muló betere fo hale wosetu betere so whípaae mo donoi so whípó yaalomeitei, sya fóló erótú betere so whípaae ti mo donoi so whípó enérapó. ¹⁴ I dere fota mo dapó. Juda meire fake so whípaae kale tukóló muló betere fo mené dosayóló yó meni, atima koleaanétei ita wisi alapó, ita dowi alapóló tuépa, ti Kótóné ama tukóló muló betere foné eraaire ala atimané hosaa tuämó aséretei hakearatapó. ¹⁵ Atéturaalu, atimané me dowi ala depa, ti hosaa tuämó atimatei só deróo, me sukamó yale ala tuénétei talerälemó, me ala yale kisipa munitepa, ti atima só derénipó kisipa muóo, dua dapó. Atétere alané Kótóné i ala yae, i ala yaqse ere fo atima hosaa tuämó aséretei hakearatapó. ¹⁶ Ti ai alata, Kótóné so whị feané hosaa tuämó hiróló mole alarape taletere be dëmótóró Kótóné Yesu Kerisopaae tale yae depa, amamo tale yaalopó. Kale fo wisi yálo yó móituraalu me fo kae dumi, ai fotóró yó mótu beterapó.

Kótóné tukóló muló betere fo Juda fake atimanékélé tikitua dapó

¹⁷ Térapa, dią Juda fake so whị-ó, yálo i dere fo mo wosae. Diaaq kisipané diąta, Juda fake bitu, kale tukóló muló betere fopaae tué tiki tiróló, Kótótamo fulumu yóló betämó betere so whípóló bopé faketu bitu de? ¹⁸ Kale tukóló muló betere fo tuämó mo bete mole foró doasi kisipare alatamo diaaq diriyóló kisipa sóró, Kótóné ama yaai kisipa

mole ala betekélé súmó tuéruraalu, kae kae ala fea taleyóló, mo bete alata i ape du betere? ¹⁹⁻²⁰ Ti diaq feata, Kótóné tukóló muló betere fo tuámó bete mole alarape fea bulapóló kisipa mutu, kele dilikire whírape álisóró fóló tū yó melóo, diliki tuámó betere so whí démó beterópóló déróo, okokoi kisipa mole so whí donoratere ala yóo, keteirape yó matere whí betóo erapó du bitu de? ²¹ Ti dijané ai yó mótu betere fo-a, diaaqkélé sya fóló du bituraalu de? Diané mepaae so whí ma duraalu, olémi naçse du betere-a, diákélé olémi nukumié? ²² Diaaq mepaae so whí ma fo duraalu, nópu naçse du betere-a, diákélé nópu nukumipóló de? Diaq kapala kótópaae moma yaai aleale qla hórótú betere so whí-ó du betere-a, diaq momatere bemó muó mole qla olémi sinituraalu de? ²³ Diaq kale tukóló muló betere fo tuérapóló bopé faketú betere so whí-ó, diaaq ai ere fotei tukóló, Kótóné doi folokoleróló dorótumié? ²⁴ Diaaq du betere alata, asémó i ere fo kaaepó.

“Diaaq du betere alané Juda meire fake so whí tuámó Kótóné doi wisi mo ti doró beterapó,” erapó.

²⁵ Kale tukóló muló betere fo sya fóló erótú bitutamo, tiki sekaq tukóló sirótú betepa, ti bete mulapó. Téni, kale tukóló muló betere fo sya feni tikitú betepa, ti tiki sekaq tikinire whí aqrapó. ²⁶ Téretei, mepaae tiki sekaq tikinire whíné kale tukóló muló betere fotamo sya fóló erótú betepa, ti tiki sekaq tikire whíné dere ala kaae yaalo meipóló de? ²⁷ Atérapa, diaq tiki sekaq tukóo, kale tukóló muló betere fokélé tué yóo irutei, ai fo tikitú

betepa, ti tiki seka  tикинirutei kale tukóló mul  betere fo sya f l  er tu betere wh rapen  di  s  deraalo ai ape.

²⁸ Mepaae Juda fake wh  h le t  tikiné maat  data, Juda fakep  du betepa, ti ai wh    mo Juda fake wh  meip . Ti mo t  tiki seka  tikitú betere alata, me bete munipó. ²⁹ Mepaae wh  detamo ama hosaa tu m  Juda wh  betepa, ti   mo Juda wh  ai ape. As m  ere fo maat  sya f l  mo sirir  betepa, aita bete ala meip . D i Kepe Wisiné hosaa tu m  sirir  betere wh ta, mo siri er  beterapó. Atei kaae wh  doi s r  horat re alata mo whíjné dumi, kótóné bet    s r  hor tu beterapó. Kótóné bet    s r  hor tu beterapó.

3

Mepaae alan  Kótóné er  tare wisi ala aluran nip 

¹ T r pa, Juda fake kolósu, Juda meire fake kolósu depa, noa wisi alan  Juda meire teraae fale?   atima tiki seka  tikit re ala tu m  noa ke wisik  bule? ² Aita mo kae kae ala fea atimapaae mel  b teretein  teraae fal p . Ti folosóró mel  betere topo ala i ape. Kótóné mo ama fotóró atimapaae wisiyóló kaae tawae y l , melóló atima s r  b teralep .

³ Ti mepaae Juda fake so wh   p aae tu  tiki tir nit re betené noa ala yaaloé? Ai dere alan  Kótóné ama so wh p aae er  tare wisi ala doróló aluran re? ⁴ Mo meip . So wh  fean  dere ala taletep , kapala fo b p atei, K t    bet    mo fotóró bul p . Aita, as m  i ere fo kaaepó.

“Naaø dere fokélé mo donotóró yóo,
 fo tokóló taletere alakélé, naao kisipa mole ala
 sya furaalu mo donotóró dapó yóo, yópóló
 yae,” erapó.

⁵ Dañé hóko du betere dowi alané Kótóné mo
 donoi ala so whjné kolópóló hákearatepa, dñé
 noa fo enére? Dañé du betere alamó Kótó ą fopaae
 buturaalu kwia matepa, hóko ala dapó yaaloé? Ti
 atei kaae mutere tuéta, mo whjné mole tuépóló
 i dere ape. ⁶ Kótó ąta, hóko ala dumipó. Atei
 kaae ala wuásró, ti i haemó betó mole so whjí
 featamo netéró fo tokóló tale uáé? ⁷ Mepaae so
 ó whjné etei kaae fo enérapó. “Yálo kapala ala
 du betepa, ti Kótóné ama bete mole alaró mo kae
 ere dë wisinaletamo hákearóló, mo ti fakerótú
 beterapó. Atétu betepatei, noatepamo Kótóné ę
 dowi ala dere whípóló, só derótú betere?” enérapó.
⁸ I dere fotamo mopa, ti etei kaae fo enérapó. “Wisi
 ala sókó wópóló, dä dowi ala dekéró yaalopa sae!”
 Dañé atei kaae hóko fo du beterapóló, mepaae
 so whjné dä doi doróló erótú beterapó. Mepaae
 whjnékélé atei fo deté fupa wosalepó. Talené atei
 kaae so whjí só derótú betere alata, mo donopó.

Donoi whjí mo betákélé bitinipó

⁹ Térapa, atei kaae dere forape woseturaalu, dä
 noa kisipa munére? Kótóné dä Juda fake wisiyóló
 kilituraalu, Juda meire fake siwyóló tao sumipóló
 kisipa mute? Ai ala mo dumipó. Dä Juda fakekélé,
 Juda meire fakekélé, fea betá alatóró erekteiné
 dowi alané dokóló muló beterapó. ¹⁰ Aita, asémó
 ere fo kaaepó.

“Donoi ala dere whjí mo betákélé bitinipó.

- 11 Mo betə whjnékélē etei kaae Kótó beterapó kisipa muóo, mo betə whjnékélē Kótó kelaai dapóló keteké buóló kekqó, mo dumipó.
- 12 So whj mo fea tū wisi taaróló kópaae fóló, atima feané du betere ala bete muni, mo ti doyó falapó.
- Wisi ala dere whj mo betákókélē bitinipó. Mo meipó,”
- 13 “Atimané du betere fota, whj dou tukjitepa dei kelaas sókó woutere kaae yóo, atimané dere fokélē whj dilikóló kapala fotóró yóo, atimané kólómó du betere fokélē, whj tukó nóló sukunatere dowi fē bole wuliné whj dóló sukunótú dere kaae, yóo du beterapó,”
- 14 “Atimané me whj yóló sininóló só deratere foró, whj hakesşaraterere fotamo atima tuamó fjanuraalu, hale yótóró tarapó,”
- 15-17 “Atima whj daai keteké buóló kekepatamo furaalu, bekélē, ola qlakélē fea doróo, so whjkélē susupuróo yóló fi tikimó, nalo wale whjné atima kaketu betepa kelaalo ai ape. Atéturaalu, hosaa muni deyóló mo dua betere ala atima mo kisipanipó.”
- 18 “Ai so whj atimané du betere alamó, Kótóné kwia melaalopóló witere alakélē mo dumipó,” erapó.
- 19 Kale tukóló muló betere fota, hale whirapepaae dumitei, ai fo aomó sukóló betere so whipaae dapóló kisipa mutapó. Atére betené i haemó betó mole so whj feané yale ala betákélē hásókó feni, mo donotóró taletere sukamó, dñé yale dowi alamó däpaae wosetepa, me fokó hiréni, mo dono dapó fo betə enérapó. Téturaalu, mo

betə whjnékélē atei ala inipóló, Kótópaae me tokó matere fokélé mo enénipó. ²⁰ Atéreteiné Kótóné mo betə whjpaækélē, yata kale tukóló muló betere fo wisiyóló erótú betaleteiné donoi ala du betale whjpó fo mo yaalomeipó. Ti ai tukóló muló betere fonéta, dä fea dowi ala dere so whjtóró beterapó kisipa muópóló, däpaae hakearóló yó mótu beterapó.

Tué tiki tiratere alané donoi so whj beteratapó

²¹ Tépatei, Kótóné tukóló muló betere fo mupatei, mió ama so whj donoratere ala hakearó betepa kelerapó. Ai ala yaalopóló, kale tukóló muló betere foró kóló whjrapetamoné asémó erapó. ²²⁻²⁴ Ti Juda fake ó kae fakekélē me ala kae inipó. Dä fea dowi ala yó tareteiné Kótóné ama ere dë wisinaale mo yayrapó. Atépatei, dä fea Kótóné hamokoróló hale tao sere alané donoi so whj beteralepó. Ai tao sere alata, Yesu Kerisoné ama betere bete melóló, dä dupuró beterapó. ²⁵ Ti Kótóné Yesu sukópóló meló betere alata, so whjtamo fopaae bole ala kemeróturaalu erapó. Å atéró sukiale ala mopóló tué tiki tiratere so whjtamo Kótóné fopaae butere ala momó kae yaqsóró, mo ti kemeró beterapó. Ai ala ereteita hale mei, ama donoi ala so whj feané kolópóló, hakearóturaalu yalepó. Ti noatepae, take bitiré wale so whjné du betale dowi alamó, kwia hapale tokó meni, dua kaae taté fu betalepó. ²⁶ Ama ai ala yaleteita, mió i alimó betere so whjné ama donoyóló taletere ala kilitu, å mo donoi Tale betóo, Yesupaae kisipa tiratere so whj donoratere Tale betóo ere ala kisipa yópóló hakearalepó.

²⁷ Térapa, so whị feané hale bopé fake dere alata, noa wisi ala yale tikimó bopé fake yaaloé? Noa ala sya feleteiné bopé faketere ala hepée faraleé? Aita, Kótóné tukóló muló betere fo sya fele alané ini, Kótópaae betə tué tiki tiraleteiné yalepó. ²⁸ Ti noatepae, dənē kutirimó muló bitu eró tare mo bete mole ala betə i ape. Kótóné mepaae so whipaae dią donoi so whipó dere fota, kale tukóló muló betere fo sya fóló erótú beteremó dumipó. Tétumitei, Kótó ąpaae kisipa tiki tiratere alamó betə dəpaae mo donoi so whipó enérapó. ²⁹ Ti Kótota, Juda fake so whị maaté teteróló kaae taru, Juda meire fake so whị kaae tanipóló kisipa mute? Meipó. Əta, Juda meire fake so whikélé fea teteróló kaae tare Kótó beterapó. ³⁰ Ti noatepae, tiki sekaę tikire whjró tикинire whjamo wusuró betə kaae tué tiki tiró betepa kilitu, atima fea ama so whị beterópóló, ai betə Kótónétóró donoróló, beterótú beterapó. ³¹ Tué tiki tirae yóló dənē yó mótu betere foné Kótóné tukóló muló betere fo bete munire əla aqrótú betere? Mo meipó. Ti ai tukóló muló betere fokélé mo bete mulapóló, dənē du beterapó.

4

Abraham kisipa tiró betepa donoi whipó erapó

¹ I yale fomó, də Judä fakené noutere Abraham-paae Kótóné noa ala eratepa ama kolóló kisipa salepóló dənē noa fo yaaloé? ² Motamo Abraham-né du betale wisi ala kolóló, Kótóné ąpaae mo donoi whipó uəsóró, ti ə bopé faketere ala uəpó. Tépatei, whị betənékélé Kótóné keletómó bopé fake

dere ala mo enénipó. ³ Ti *buk-mó* noa fo aséyóló muló betere?

“Kótóné Abraham-paae i ala eraalopóló mulale fo wosóló, ama mopóló tué tiki tirale ala Kótóné kilituraalu, ąpaae me alakélé muni, mo donoi whípó” erapó.

⁴ Betä whí mené kutó dirateremó matere duputa, koleyóló hale mórumitei, ama diale kutómó matapó. ⁵ Ti mo whjnéta ai ala dua deretei, me whjné ąpaae mo donoi whípó yópóló kisipa mutu, me wisi ala ini, dowi ala dere so whí donoratere Kótópaae tué tiki tiratere kilitu, ai whjné ama dowi ala kwia tokóló aluróló, mo donoi whípó dua dapó. ⁶ I dere fo kaae, Depitnékélé asérapó. Me whjné ama ditere kutó kolóló dumi, Kótóné mo donoi whípó dere fo wosetu, ą hajné sukutu beterapó. Ai ere fo i ape.

⁷ “Mepaae whjné Kótóné fo tikitú beteremó, melaai yale kwia hale kemeróo, atimané mepaae dowi alakélé Talené ama husuróo, ere whírapeta, mo hajné sukutu beterapó.

⁸ Mepaae whjné ama yale dowi alamó Talené kwia mo melókélé yaalomeipó, dere fo wosetere whí ą hajné sukutu beterapó,” erapó.

⁹ Mepaae whí Talené wisiralepóló hajné sukutere alata, tiki sekaę tikire whípaae maaté eróturaalu, tикиnire whípaae eranénipóló kisipa mute? Mo meipó. Ai fake tamo wusurópaae betä kaae alatóró eraalo ai ape. Ti dğné noa fo yó maté waleé? Abraham-né Talepaae tué tiki tiratepa kilituraalu, ąpaae me alakélé muni, mo donoi whípó yalepó. ¹⁰ Ąpaae ai fo eretei-a, tiki sekaę tikire whí betepa yalepé, tikaai hale

betepa yaleé? Aita, tiki sekaę tukóló betepa ini, tikaaiipa yalepó. ¹¹ Mo take Abraham ą tiki sekaę tikaaiipatei, Kótópaae tué tiki tiró betere kilitu, ąpaae mo donoi whípó erapó. Até itikimó, nalo ama tiki sekaę tukóló sirirélipakalepó. Aita, ą mo donoi whípó ere fo mo erapó yópóló, dale muló beterapó. Abraham ą ai ala ereteiné mepaae tiki sekaę tikinirutei Kótópaae tué tiki tiró betere so whjné aya beterapó. Ą atéreteita hale meipó. Atimané tué tiki tiró betere ala Kótóné kilitu, mo donoi so whípó yópóló erapó. ¹² Ti Abraham ąta, tiki sekaę tikire whírapené ayakélé beterapó. Ai ala maaté mei, ą tiki sekaę tikaaiipatei, tué tiki tirale ala sya fu betere so whjné ayakélé beterapó.

¹³ Kótóné Abraham-paae duraalu, “Yaró naao naalené deté faaire naaletamomó i hae tiki mo turó melaalopóló,” yóló munélipakalepó. Ai alata, Kótóné tukóló mulale fo sya fóló eraleteiné sini, Talepaae tué tiki tiratepa donoi whípó yale alané salepó. ¹⁴ Ti noatepae, tukóló muló betere fopaae kisipa tiratere so whjné ama eraalopó yóló mulale qlatamo supa, ti tué tiki tiratere ala ke buni yóo, Talené ama eraalopó yóló muló betere fokélé bete muni yóo, ere aqratapó. ¹⁵ Ti noatepae, mepaae so whjné kale tukóló muló betere fo sya fu bitutei, tukóló dowi ala depa, Kótó ą fopaae buturaalu, kwia móntua dapó. Ai tukóló muló betere fo kisipa inire whírapené ai fo tikitepa, ti kale fo tikitapó fo dumipó.

¹⁶ Atérapa, Kótóné ama eraalopó yóló mulale fo dokonóló eratere alata, Kótó ąpaae kisipa tiratere so whjné ama hamokoróló hale tao sere ala sópóló móntua dapó. Ti ama eraalopó yóló

mulale fo dokonóturaalu, Abraham-né deté faaire naale senaalepaae erópoló yalepó. Ti Abraham-né naale senaaleta de maaté? Aita, kale tukóló muló betere fo kaae tawae yóló, melale fakepaae maaté eraalomeitei, Abraham-né tué tiki tirale ala sya fu betere so whipaaekélé eraalopó. Ti ąta, dą tué tiki tiró betere so whjné ayapó. ¹⁷ Aita, i asere fo kaaepó. “Yalo yą haemó betóló fale kae kae tiki daae mole so whj feané aya beteratapó,” Ti ąta, ama kisipa tirale Kótóné keletómó dąné aya beterapó. Ai Kótota, sukałe so whj momó kepaaróo, me ala yaai teópatei, mo erapó dere Tale betóo erapó.

¹⁸ Kótóné Abraham-paae eraalopó yale ala eraaire aqpa meitei, mo eraalopóló Talepaae kisipa tiki tiraleteiné, kae kae tiki daale so whjné aya alée felepó. Ti ai alata, Talené ąpaae duraalu, “Ó ąpaae kese horóló hqre dosqayaе. Nao deté faaire naale senaaleta, ai ere ala kaaetóró yaalopó,” yale fo mo dokonalepó. ¹⁹⁻²⁰ Abraham ą 100 ba fo betóló kemeyaleteiné mo ti otere yóo, soma Serakélé sere yóo erepó. Atéru, naale senaale deyyaire fotokó mo buni, atimaamo otereró seretamo betere ala diriyóló tuépatei, Talené ąpaae eraalopó yale fo mo eraalopé neyqalorópoló býoló haepaae derepéni, mo eraalopóló keteké buóló tué tiki mo ti tiró bitu, Kótóné doi hale horótú betalepó. ²¹ Aita hale mei, Kótóné eraalopó yóló mulale fo ama fotokqné mo sumó eranérapóló kisipa mutu, ama tué tiki tiratere ala mo ti fotokó bualepó. ²² Atéreteiné Kótóné ąpaae “Yą mo donoi whj

aleróló beteratapó,” erapó. ²³⁻²⁴ Atéró donoi whípó ere fota, Abraham ą maaté tao sóró wisirótú initei, dä nalo betaaire so whíkélé wisirótú erapó. Dä teteróló kaae tare whí Yesu ą mo ti sukaletei, momó kepaaróló beterale Kótópaae dä feané tué tiki tiratepa, ti däpaaekélé donoi so whípó yaalo ai ape. ²⁵ Ti däné dowi ala tokóló aluraai Kótóné naalema döpóló meloo, dä me dowi alakélé muni, mo donoi so whípó yaairaalu, ą momó kepaaróló beteróo erapó.

5

Hosaa muni deyóló hainé sukaire ala

¹ Atéreteiné dä Yesu Kerisopaae tué tiki tiró betepa, Kótóné däpaae me alakélé muni, mo donoi so whípó erapó. Atérené mió dä teteróló kaae tare whí Yesu Kerisoné yale alané dáró Kótótamo bóe du betaletei kemeróló, hosaa muni deyóló dua beterapó. ² Dä Yesupaae tué tiki tiró betepa, Kótóné hamokoróló häle tao sere ala däpaae erópóló, ama dä dapesó fóló, ai ala tuämó sóró beteró beterapó. Tépa, dä Kótóné ama kae ere dë wisinaale tuämó betaalopóló kisipa mutu, mo kée yóló hajtamo kaae tawóló i betere ape. ³ Nalo däpaae ai eraaitere ala maaté kelaai dumi, mió däpaae i erótú betere sekéi ala tuämó bitukélé, mo kée yóló hajtu beterapó. Ti ai sekéi alané dä haepaae só deréni, häle beletétóró fu betere alanétei hajtere ala kaarótú beterapó. ⁴ Atétere alané Talené ala eratere whí wisi beterótú beterapó. Atéró whí wisi bitu, take nalopaae Kótóné wisi ala eratepa kelaalopóló, dere haj kaaratapó.

⁵ Take nalopaae wisi ala kelaalopóló hajtamo kaae taté fu betaletei, sinipóló fomo kisipa muaalo meipó. Ti noatepae, Kótóné ama yaala sókó fole ala dạné hosaa tuapaae tepeyóló fajanalepó. Kótóné ama ai yaala sókó fole ala dạné tué dere teita, ama dámó melale Dei Kepe Wisiné eralepó.

⁶ I dere fo wosae. Dą Kótó tuéñiru, dowi ala du betere so whị me ala yaaire fotokó bunipa, dą tao saairaalu mo dono be démótóró Yesu Keriso sukalepó. ⁷ Mepaae whị de mo donoi whị tao saai dapóló sukutere ala suka fea yó taní, betą betą sukamó maaté depa keletapó. Atétere kaae, mo donoi whị wisinaale tao saai dapóló, mepaae whị sukqairetei mo hapólurapó. ⁸ Tépatei, Kótóné ama dapaae yaala sókó fole ala etéró hakearóló yó matapó. Dạné dowi ala hale yó tapa, ai yó tare dowi ala tokóló aluraairaalu, Yesu Keriso sukalepó.

⁹ A sukuturaalu, sókó fele sameané dą donoi so whị beteró betereteiné take nalo Kótó ą fopaae butu matere kwia dạné saqsóró, ama tao saaire ala yaalomeipóló de? Mo tao senérapó. ¹⁰ Take data Kótóné ama bőe whị beteretei, ama naalema sukturaalu bőe firóló, betamó beteró beterapó. Mió ą kepaayóló betereteiné dąkélé mo ti beterópóló, ama ai eró betere alané mo yaalomeipóló de? ¹¹ I fota, take nalo yaaire alamó maaté dumitei, mió dą teteróló kaae tare whị Yesu Kerisoné yale alané dáró Kótótamo bőe fiyóló, betamó bitu, mo kée yóló hajné sukutu beterapó.

Adam-né ere ala tuqmó sukóo, Yesuné ere tuqmó kepaayóo erapó

¹² Térapa, betə whjné yale alané i haepaae dowi ala wópóló tū tukiyalepó. Atéyale dowi alané sukutere ala kaaróló, so whj fea sukuté fu betalepó. Ti noatepae, so whj fea dowi alatóró du betaleteinépó. ¹³ Kale tukóló muló betere fo sókó waai teópa, ti dowi alapi i haemó moipakalepó. Ai tukóló muló betere fo sókó waaipa, so whjné du betere dowi ala Kótóné fea taleyóló dosşanipó.

¹⁴ Atépatei, Adam betale alimó kaae sóró so whj sukuté wóló, Moses betale alimó betere so whjkélé fea sukutere alané teteróló kaae taru, hale sukutétóró fu betalepó. Ti Kótóné yóló mulale fo Adam-né tukóló ere dowi ala kaae, ai so whjné initei, atimakélé mepaae dowi ala hale deté fu betepa, sukutétóró fu betalepó. Ti Adam-né yale alata, nalo waaire whj betané yaaire alatóró suróló erapó.

¹⁵ Tépatei, Talené hale matere ala kolósu, ama fo tukóló yale dowi ala kolósu depa, mo betə kaae meipó. Téyaletei, Kótóné hamokoróló tao sere alaró betə whj Yesu Kerisoné hamokoróló hale matere wisí alatamo, so whj feapaae mo turó suralepó. Atéyale alané folosóró yale ala mo teraae falapó. ¹⁶ Kale yale fo momó dapó. Kótóné hale matepa sere alaró betə whjné yale dowi alamó sere sekéi alatamo betə kaae meipó. Betə whjné yale dowi alamótei, so whj fea taleyóló só deralepó. Atépatei, so whj feané fo tukóló yale dowi ala mo dekéró yó tapa, Kótóné hale matere alané so whj feapaae dią me alakélé muni, mo donoi so whjpóló beteró beterapó. ¹⁷ Ti noatepae, betə whjné fo tukóló yale alamó sukutere ala ai whj tuamó sókó walepó. Atéyaleteiné so whj feapaae

sukutere ala tokó melóló, ai alané so whị fea teteróló kaae tarepó. Kótóné hamokoróló tao sere alaró häle matere donoi doitamo sere so whịta, ti betä whị Yesu Keriso tuqmó mo ti betere bete sóró teteróló kaae taté fu betaalopó. Atétu sukutere alané teteróló kaae taretei, mo ti bosenée falapó.

¹⁸ Atére betené betä whjné fo tukóló yale dowi alamó kwia móituraalu, so whị fea só deró beterapó. Atépatei, me whjné ti fo wosóló mo betä donoi ala wisinaale ereteiné so whị feapaae me ala muni, mo donoi so whjpóló, mo ti betere bete mótu beterapó. ¹⁹ Ti noatepae, kale yaqse yóló mulale fo betä whjné tukóló yale dowi alamó, so whị fea dowi ala yale whjtóró alée felepó. Atére kaae, betä whjné fo wosóló sya fele alané so whị fea me alakélé muni, mo donoi so whị beteraalopó.

²⁰ Kale fo tukóló du betale dowi ala mo ti fakéyópóló, Talené ama mepaae folosóró melale fotamo touróló, kale tukóló muló betere fokélé melalepó. Téyalemó, dowi ala mo ti faketepa, ai ala aluraai Kótóné häle hamokoróló tao sere alakélé mo ti fakeralepó. ²¹ Aita häle meipó. So whị fea dowi alané teteróló kaae tapa sukuté fu yale kaae, mió dä teteróló kaae tare whị Yesu Keriso tuqmó betepa, Kótóné hamokoróló häle tao sere alané teteróló kaae taru, däpaae me alakélé muni, mo donoi so whjpóló, mo ti betere bete mótu betaai erapó.

6

Dä dowi alamó sukóló, Yesu tuqmo momó kepaayóló beterapó

¹ Térapa, mió dạné noa fo yaaloé? Kótóné ama hamokoróló häle tao sere ala mo ti fake yópólópa, dą dowi ala häle yó tawae fo enére? ² Ai fo mo enénipó. Ti taketa dą dowi ala tuämó mo sukóló molepó. Atéreteiné ai ala tuämó dą momó kae netéró bitiré faaloé? ³ Ti dą fea wēi tópuale alata, Yesu Keriso tuäpaae doropóló, ą sukale ala tuämó tópualepóló kisipa mutumié? ⁴ Ti dą atéró wēi tópuale alata, ątamo betämó sukóló ą tuämó douralepó. Ti häle meipó. Alimané mo kae ere dę wisinaale tuämó bole fotokoné Yesu Keriso kepaarótú yale kaae, dákélé kisi betere bete sóró ątamo betämó bitiré faairaalu yalepó.

⁵ Ti Yesu sukutu yale kaae dákélé, ątamo sukutepa ti ą momó kepaatu yale kaae, dą feakélé kepaayóló betaalopó. ⁶ Ti noatepae, ai upulé ala du betale whıta, ątamo filipaa ni tómó oleróló daletei dạné kisiparapó. Atéyale beteta, dowi alané dą momó teteróló kaae tawaqsóró, tó tикиné dowi ala yaai bole fotokö kemerópóló, ątamo sukalepó. ⁷ Ti noatepae, mepaae sukutere whı ti dowi alané momó kae dokóló muni, teraae fóló häle beterapó.

⁸ Ti mió dą Yesu Kerisotamo betämó sukunapóló kisipa mutepa, ti ątamo betämó betaalopóló kisipa tiki tiró beterapó. ⁹ Ti noatepae, Yesu Keriso ą sukóló kepaayóló beteretei, momó kae sukålomeipó. Sukutere alané ą teteróló kaae tawaaire sunire ala dạné kisiparapó. ¹⁰ Ą sukale beteta, dowi alamó ąpaae erótú betale seketi ala mo ti kemeraairaalu, betə félitóró sukaletei ą momó kae sukålomeipó. Atéró mió ą betereteita,

Kótóné ala eraairaalu, beterapó.

11 A atétu yale kaae, dowi alané dią teteróló kaae tawaletei, mo ti kemeróló diąkélé sukóo, Yesu Keriso tuämó bituraalu, Kótótamo mo betämó betóo, erapóló kutirimó muló betae. **12** Térapa, diaaq mo tó tikiné ekęleyóló yae dere ala sya furaalu, du betere dowi alané dią teteróló kaae tawaqsóró yae. **13** Diaaq hó naase, ó tiki fea, tó tikiné ekęleyóló du betere dowi alapaae mulaqse. Ti diąta, mo sukałe whítei momó kepaayóló beterapa, betą whíjné ama fosói tó ó sepake me whíjné kutó diyópóló mótu dere kaae, Kótóné ama eraai kisipa mole donoi ala wisinaale erópóló, diaaq hó naase, ó tikikélé mo turó Kótópaae melae. **14** Ti mióta, dią kale tukóló muló betere foné teteróló kaae tare aqmó bitini, Kótóné hale hamokoróló tao sere alané teteróló kaae tare aqmó beterapó. Téreteiné dowi alané dią momó kae teteróló kaae tanénipó.

Take dowi alané wae sóró beteretei, mió donoi alané kutó diratere whí beterapó

15 Térapa, mió dąné noa fo yaaloé? Dąta, kale tukóló muló betere foné kaae tare aqmó bitini, Kótóné hamokoróló hale tao sere alané kaae tare aqmó beterapa, dowi alatóró deté fu betaalopó fo enére? Mo meipó. **16** Ya me teteróló kaae tare whí beterepaae fóló, ama dirae dere kutó naao dirótú betepa, ti ya ai whíjné wae sóró kutó diratere whí beterapóló kisipa muae. Yatamo dowi alané wae sóró kutó diratere whí betepa, ti ai alatóró deté fóló, sukulere alapaae sókó faalopó. Yatamo Talené fo aqmó bitu, ai mo ala wisi sya fóló erótú

betepa, ti donoi ala dere whị betaalopó. ¹⁷ Take dią dowi alané teteróló kaae tapa, ai dowi alané kutó deratere so whị betalepó. Atépa, diąpaae kale fo wisi yó móituraalu, i fonéta dią kaae tawaalopa, aqmó betae yóló yó maletei diąné wosalepó. Ai fo wisi diaaq hosaa tuämó muló bitu, keteké buóló erótú betereteimó yálo Kótópaae mo kée enérapó. ¹⁸ Taketa, dią dowi alané dokóló muló beteretei, teraae faróló mió donoi alané wae sóró kutó diratere so whị ai betere ape.

¹⁹ Dią mo i hae whị bituraalu, yálo i yó mótu betere mo bete mole fo wisi dią diriyóló tué yaaire sunireteiné kisipa yaasepóló, mo whjné dere alapaae dó faróló i dapa wosae. Taketa, diąné hó naase dowi alapaae mulóló, ai alané wae sóró kutó diratere so whị bitu, dowi alatóró mo ti fakeraté fu betalepó. Atétu yale kaae, mió diąné hó naase ó tiki fea Kótópaae hágé menóló, ama donoi alané wae sóró kutó diratere so whị betae. Atétepa, ti Kótóné mo kae so whị beteraté fenérapó. ²⁰ Take dią dowi alané wae sóró kutó dirótú betale sukamó, donoi alané teteróló kaae tare tuämó bitipó. ²¹ Mió i betere alimó haleturaalu, take diąné du betale ala kisipa fatepa, take yale ala tuämó me noa wisi alakó bupa kelere? Take ai deté wale alané duputa, ti sukutere ala kaaró ai betere ape. ²² Taketa, dowi alané dią dokóló muló beteretei teraae faróló, mió Kótóné ama kutó dirópóló wae sóró beteró betere so whị beterapó. Atéró Kótóné ama kae ere wisi ala tuämó bitiré fole duta, mo ti betó tawaaire bete sóró betaalopó. ²³ Ti noatepae, dowi alané ama kutó diratere so whjpaae matere duputa, sukutere alapó.

Tépatei, dą teteróló kaae tare whị Yesu Keriso tuämó betepa, Kótóné mo ti betó tawaaire bete hamokoróló häle mótu beterapó.

7

So whjtamo dokóló betere alapaae dófaróló dere fo

¹ Norape-ó, yalo i dere fota, Kótóné tukóló muló betere fo kisipare whjrapepaae dapó. Whị sukuni betepa, ti kale tukóló muló betere foné teteróló kaae tare aqmó beterapó ere fo diaaq kisiparapó. ² Betä sûróló dere fo i ape. Whjné dokore so ama oma sukuni häle betepa, me whjtamo dokaairetei fo mulapó. Ama omatamo sukóló wulia bateremó, me whjné dokotepa ti fo munipó. ³ Whjné dokore sotamo oma betepatei taaróló whị me kaetamo fupa, so whị feané ai so nópu nukulapó dua dapó. Tépatei, oma sukítikimó wulia me whjtamo dokotepa, ti nópu nokole sopó enénipó. Ti noatepae, whjné dokore ala kemeyalepó.

⁴ Térapa norape-ó, soró whjtamo dokoterepaae dó faróló yale fo bete i ape. Dą Yesu Keriso tuämó betepa, q mo ti dóló sukunóturaalu, dákélé ḥtamо sukalepó. Ti aita häle meipó. Folosóró kale tukóló muló betere foné dokaletei mo ti kemeróló, sukóló momó kepaayóló betere whjné dą dokóló, ni du wisi oletu dere kaae, dą tuämó wisi ala epa kilituraalu, Kótóné ama doi doasi mulópóló erapó. ⁵ Take dą tó tikiné teteróló kaae tawale alimó, kale tukóló muló betere fonétei tó tikiné ekeletere ala mo ti fakeyópóló, sesemeralepó. Atéró sesemeratepa du betale alané dą tuapaae olerale duta, ti

sukutere alapó. ⁶ Take tukóló muló betere foné dä dokóló bitu, Talené ala eróturaalu, kale aşeyóló muló betere fo maaté sya fóló erótú betalepó. Take até dua yale alata, dä sukuturaalu mo ti kemeralepó. Mió kisi alata, ti Dëi Kepe Wisiné dä fotokö bulatepa, Talené ama ala erótú beterapó.

Dowi alané dä só deraai wóputu betere ala

⁷ Térapa, mió däne noa fo yaaloé? Kale tukóló muló betere fo-a, dowi alapó enére? Mo meipó. Ai tukóló muló betere foné ępaae dowi ala i ape yóló yó melóluşmeisóró, ti dowi ala kisipa uşameipó. Ti tukóló muló betere foné mené ąla senée yóló au naçse fo uşameisóró, ti au nokoletei dowi alapóló tué muşameipó. ⁸ Ti ai tukóló muló betere foné té mulatepa, dowi ala ę tuşpaae sókó wóló, kae kae wisi wisi ąla senée yóló au nokole ala kaaralepó. Ai fo sókó waipa, ti dowi ala sukóló mulu, so whüpaae me ala eraaire fotokö mo bunipó. ⁹ Kale tukóló muló betere fo sókó waipa, ę mo beterepó. Tépatei, kale yaçse yóló muló betere fo sókó wóló, dowi ala sukóló mupatei, kepaaróló beteraleteiné ę dóló sukunalepó. ¹⁰ Kale yaçse yóló muló betere foné mo ti betere bete melaalo nisi yalemó, sukutere alatei ępaae eralepó. ¹¹ Kale yaçse yóló muló betere foné mulale témó dowi ala ę tuşpaae sókó wóló, fotei dowi alané nópulu kaae tao sóró ę dilikóló dolóló sukunalepó. ¹² Atérené kale tukóló muló betere fota, me dowi alatamo hoseké ini yóo, kale yaçse ó yae ere fokélé doni, mo donoi ala wisipóló Kótóné ama kae tukóló muloo erapó.

13 Ti kale tukóló muló betere fo wisi-a, sukutere ala alée fóló é dóló sukunaleé? Mo meipó. Ténitei, dowi ala yaló tué yópóló, dowi alané kale wisi tao sóró, é tuamó sukutere ala kaaralepó. Atétu dowi alata, mo dowi qlapóló so whjné kisipa yópóló, kale yaqse yóló muló betere foné hækearatapó.

14 Kale tukóló muló betere fota, Kótó ą mo kepetóró bituraalu, amatei tukóló muló beterapóló, dñé kisiparapó. Tépatei, ę mo hae whj betereteiné dowi alané wae sóró kutó diratere whj i beteró betere ape. **15** Yaló du betere ala yalotei kisipanipó. Ti noatepae, enére wisi alamo yaló dumi, yaalo hóre alatei hóko du beterapó. **16** Ti yaalo hóre ala yaló du betereteiné kale tukóló muló betere fo kolósu, yaló du betere ala kolósu depa, mo wisirapóló kisipa mutapó. **17** Ti ai alata, yalotei kekeme nóló dumi, dowi ala ę tuamó moluteiné du beterapó. **18** Atéru, wisi ala mo betakélé ę tuamó munipóló kisipa mutapó. Wisi ala ę tuamó munipóló dere fota, yaló mo tó tikimó wisi ala munipóló dapó. Ti noatepae, yaló kisipané wisi ala enépatei, yaaire mo sunipó. **19** Yaló yaai kisipa mole wisi alamó dumi, yaalo hóre dowi alatei yaló hale yó tarapó. **20** Téturaalu, yaalo hóre alatei du betepa, ti yaló kekeme nóló dumi, ę tuamó mole dowi alané du beterapó.

21 Ti yaló du betere ala tuamó i ala epa kolóló kisiparapó. Yaló wisi ala yaai kisipa mutere sukamó, dowi alakélé ę tuamó mupa kelerapó. **22** Ti noatepae, Kótóné tukóló muló betere fo kilituraalu, yaló tué tiki tuamó mo kée yóló hékkesetu beterapó. **23** Atépatei, yaló hó naase, tiki tuamó

dowi alané ama kisipa mole ala erótú betepa kel-erapó. Ai alané yaló tué tiki tuämó donoi alatamo bóe du beterapó. Atéturaalu, yaló hó naase, tiki tuämó yó tare dowi alané ę dokóló *dipula* kaae, beteró beterapó. ²⁴ Yaló tikita, dowi alané i turukée fole ape! Yaló mo tó tикиné ę sukutere alapaae sjiyóló só foletei, né tao saaloé? ²⁵ Ti dą teteróló kaae tare whj Yesu Keriso tuämó bitu, Kótóné epaae erótú betere alamó mo kée du beterapó.

Atétu betepatei, yaló tué tiki tuämó ti ę Kótóné tukóló muló betere foné wae sóró kutó diratere whj betoo, tó tikita ti yaló yó tare dowi alané wae sóró kutó diratere whj betoo erapó.

8

Dëi Kepe Wisiné mo ti betere bete mótu beterapó

¹ Térapa, mió Yesu Keriso tuämó betere so whj Kótóné fo tokóló só deratere ala mo yaalomeipó. ² Ti noatepae, dowi alaró sukutere alatamo fotokoné ę dokó muló beterapó. Atéretoi, Yesu Keriso tuämó betepa, mo ti betere bete matere Dëi Kepe Wisi fotokoné ę teraae faróló, hale beteralepó. ³ Ti noatepae, kale tukóló muló betere foné dą tao saai yaletei, mo tó tикиné dere ala tuämó betereteiné tao saaire sunipó. Atépa, Kótóné ama naalematóró dowi ala du betale whj aoyóló sukópóló doteyalepó. Aita hale mei, so whjné yale dowi alamó melaai yale kwia tokóló aluraai yalepó. A atéró sukuturaalu, tó tikimó mole dowi ala ama só deroo, ai dowi alamó melaai yale kwiakélé ama tikimótei sóró aluroo yalepó. ⁴ Atéró

só deraletei hale meipó. Tó tikiné yae dere ala sya feni, Dei Kepe Wisiné yae dere ala sya fu betere so whi dä tuapaae kale tukóló muló betere foné eraai du betale donoi ala eróló mo surópoló yalepó. Ai ala eró betere so whi däta, ti däne té tikiné yae dere ala dumi, Dei Kepe Wisiné yae dere alatóró du beterapó.

⁵ Tó tikiné yae dere alatóró sya fu betere so whi atimané kisipa tikikélé, ti té tikiné hëkesere alapaaetóró muló beterapó. Tépatei, Dei Kepe Wisiné yae dere ala du betere so whi atimané tué tikikélé, ti Dei Kepené yaai hëkesere alapaaetóró muló beterapó. ⁶ Tó tikiné yaaitere ala maaté kisipa mutu betere so whi, sukutere ala tuamó beterapó. Tépatei, Dei Kepe Wisiné yae dere ala tué mutu betere so whi ti Kótótamo bóe fióló mo ti betere bete sóró hosaa muni deyóló mo dua beterapó. ⁷ Ti noatepae, té tikiné ekélere ala yaai kisipa mutu betepa, ti Kótótamo bóe du beterapó. Atétere alané Kótóné tukóló muló betere fo aomó bitini yoo, ai fo eraaire fotokékéle buni yoo, erapó. ⁸ Tó tikiné yae dere ala sya fu betere so whiné Kótó hëkese yaaire ala mo eranénipó.

⁹ Tépatei, Kótóné Dei Kepe Wisi dia tuamó betepa, té tikiné yae dere ala sya fóló ini, Dei Kepe Wisiné yae dere ala sya fóló du beterapó. Mepaae whi de tuamó Yesu Kerisoné Dei Kepe Wisi bitinipa, ti Yesu Kerisoné so whi meipó. ¹⁰ Naa mo tikita, dowi alané dóló sukunoo, naao kepe beteta, ti Kótóné donoratere alané kepaaróló beteróo, erapó. ¹¹ Yesu Keriso kepaaróló beterale sekéné melale Dei Kepe Wisi dia tuamó betepa, Kótóné Naalema kepaarótú yale kaae, ai Kepapaae

dią kepaaróló beterae depa, diaaq mo tó tikikélé kepaaróló, mo ti beterópóló yaalopó.

¹² Térapa norape-ó, Kótóné dą tao sóró eró betere wisi alamó dąnémo ąpaae tokó melaaire kwia mulapó. Atéreteiné dąné tó tикиné ekélere alané noa alakó ąpaae eró betepa, dąnémo ama erae dere ala sya fóló eraaloé? Até mo enénipó. ¹³ Ti noatepae, tó tикиné yae dere ala sya fupa, ti dią mo sukqalopó. Tépatei, Dęi Kepe Wisi fotokoné dią tao supa, ti diąné tó tикиné yaaire dowi ala diaaq doló sukunatepa, ti dią mo betaalopó. ¹⁴ Ti noatepae, Kótóné Dęi Kepe Wisiné ąlisóró fu betere so whıta, ti Kótóné ama naale senaletóró beterapó. ¹⁵ Ti dią matepa sale Kepeta, momó wae sóró kutó diratere whı beteróló, wiratere Kepe meni, Kótóné ama naale senaletóró aleróló beterótú betere Kepe matepa salepó. Ai Kepe Wisiné dą tao sóró i fo yae depa, dąné fo fakeyóló, “Apa-ó! Aya-ó!” du beterapó. ¹⁶ Ai Dęi Kepe Wisi dąné kepetamo touyóló betämó bitu, dąta Kótóné ama naale senaletóró beterapó du beterapó. ¹⁷ Mió dątamo ama naale senaale betepa, ti Kótóné ama eraalopó ere ala wisi dokonóturaalu, Yesu Kerisopaae materetei dąkélé saalopó. Take Kótóné ama kae ere dę wisinaale tuämó dąkélé Yesu Kerisotamo betämó beterópóló, ą sek̄ei ala su yale kaae, mió dąkélé sek̄ei ala siré fu beterapó.

*Kótóné ere dę wisinaale tuämó betaalopóló
hajtu betere ala*

¹⁸ Kótóné mo kae ere ala wisinaale dą tuąpaae hąkearóló, eratere ala kelaai dapóló kisipa mutu, mió ąpaae i erótú betere sek̄ei ala mo sawa

qla alerótú beterapó. ¹⁹ Aleyóló muló betere qla qla feané Kótóné ama naale senaale i ape yóló hakearatera kelaai dapóló, hajtamo bitu, kele kele du beterapó. ²⁰ Kótóné aleóló muló betere qla qla fea fomaakei ala tuámó beteralepó. Ai alata, atima kisipanétei ini, ai ala tuámó beterale sekéné ama kisipa mole ala sya fóló erapó. ²¹ Atéru, Kótóné aleyóló muló betere qla qla fea doróló aluraai mió dokóló mulapó. Atéretei, take Kótóné ama naale senaale dokoretei teraayóló ama kae ere dę tuámó feléyóló betere ala atimakélé saalopóló kisipa mutu, hajtamo kaae tawóló beterapó.

²² Kótóné aleyóló muló betere qla qla fea touyóló so naale saai sisó nóló kaketu dere kaae, take keké nale alimó kaae sóró deté waletei, mió i betere alimókélé kaketere ala hálezó taretei dğané kisiparapó. ²³ Ama aleyóló muló betere mo qla maaté mei, dą tuámókélé, Dęi Kepe Wisi betereteiné dele doasi sóró kaketu beterapó. Ti aita hálezó mei, Dęi Kepe Wisita folosóró ȳlumétere qla iki nukutere kaae erapó. Atéreteiné dą Kótóné naale senaale aleróló dape saaire be dę hapale analée yóló kaae taté fu beterapó. Ai be dęmό Talené dą dupu yaleteiné i daale tiki taaróló, kae tiki wisi saalopóló hajtamo kaketu beterapó. ²⁴ Ti Kótóné ama dą tao sóró wisiróló beteró betere beteta, take nalopaae eraaire wisi ala kelaalopóló kisipa mutu, hękesetamo kaae taté fu beterópóló tao salepó. Atépatei, mepaae whjné wisi alatamo kelené kolóló tuépa, ti ai ala ama sóró tareteiné kelenée dere fo momó kae enénipó. ²⁵ Tépatei, mepaae ala mió dğané sóró tanı, take nalo saalopóló kisipa mutu, kaae taté fu beterale ala

hóni, hale bitiré fu betaalopó.

26 Atétu betere kaae, moma yaaire fotokó buni béruraalu, dáné hosaa tuámó ere ala kólóné enénipa Dëi Kepe Wisiné dä tao suraalu, ąkélé deletamo keteké buóló, Kótópaae momarótú beterapó. **27** Atétu betepa, dáné hosaa tuámó ere ala taletu betere Kótóné Dëi Kepe Wisiné mole kisipakélé kolóló mo tuérapó. Ti noatepae, kale Dëi Kepe Wisiné Kótóné yaai kisipa mole alatóró sya furaalu, ama kae beteró betere so whí tao sóró Talepaae momarótú beterapó.

Kae kae sekéi alané dä doraqsóró, Kótóné fotokné téteró beterapó

28 Ti noatepae, Kótópaae yaala sókó fu betere so whípaae kae kae ala erótú betere tuámó Kótóné atima tao saai wisi ala erótú beteretei dáné kisiparapó. Ti ai so whíta, ama kisipa mole ala eraai ą beterepaae ape yalepó. **29** Ti noatepae, mo taketitei ama kisipare so whíta, Naalema biture kaaetóró beterópóló, amatei atima wisiraté faai dapóló, tukóló mulélipakalepó. Atéreteita hale mei, ama ne nomarape kuamó ą topo naale beterópóló erapó. **30** Mo taketitei ama kisipané ą beterepaae wópólópó yóló sóró beterale so whítóró ą beterepaae ape yalepó. Atéyale so whípaae me alakélé muni, mo donoi so whípóló beteralepó. Atéró sóró beterale so whí tuápaae ti ama kae ere dë wisinaale eróló mo ti suró beterapó.

31 Atérapa, ama ai eró betere doasi alamó, mió dáné noa fo yaaloé? Ti Kótó ąta, dápaae me ala eraqsóró tao sere seké beterapa, né

dątamo bőe dóló só deraaloé? ³² Kótóné ama naalema mepaae whjné daqsóró sesé dere ala ini, dą fea tao saairaalu, ąpaae eraaire ala erópóló, atimané naase tuqmó mulalepó. Dą tao suraalu ama naalema melale kaae, dąné mepaae yayatere alakélé ama hamokoróló tao sóró hale melaalomeipóló kisipa mute? Meipó. Ama mo melaalopó. ³³ Kótóné ama so whjpóló sókó sóró kae beteró beteretei, né atimatamo fo tokóló só deranére? Ti Kótónétóró mo donoi so whjpó du beterapó. ³⁴ Ti atimata, me alakélé muni, mo donoi so whjpóló Kótónétei sóró beteró beterapa, né só deraaloé? Yesu Keriso ą mo ti sukäletei, Kótóné momó kepaaróló fea ala teteróló betere tiki, ama turu naase dêmó beteralepó. Aimó bituraalu, dą só deratere ala yaqsóró, tao saaire fo Alima Kótópaae du beterapó. ³⁵ Yesu Kerisoné dąpaae yaala sókó furaalu, eratere wisi ala mo eraqsóró, né sesénére? Me sek̄ei alané ó hossaa tuqmó mole sek̄ei alané ó Yesuné doimó betepa sere susupui alané ó qla sóku alutere alimó wote dere alané ó kuti meiyóló tiki hale betere alané ó mepaae dą dóló sukunatere kae kae qla qlané ó whj̄ mo ti dóló sukunatere alanékélé sesénénipó. Mo meipó. ³⁶ I fo kaae asémókélé erapó.

“Tale-ó, dą naao ala erótú beteremó, dąpaae dią daalopó dere fo betere dok̄ fea hale yó tarapó.

Ti dąta, sipsip hupurape daai halikané kaae duló beterapóló,” erapó.

³⁷ Ai dosayale alarapené dą mo ti doratere ala enénipó. Mo bőe dóló be torokó falatu dere kaae, ai alarape dąné teteróló teraae faaire alata,

dapaae yaala sókó furaalu wisi ala erale whj Yesu Kerisoné yale ala tuämó bitu, ti mo sümó enérapó. ³⁸⁻³⁹ Yälo i dere fota, mo dapóló tué tiki tiraaire fopa wosae. Sukutere alané ó betere alanékélé, *ensel-rapené* ó dowi keperapenékélé, mió i betere alimó du betere alané ó take waaire alimó yaaire alanékélé, kae kae fotokó bole keperapené ó sa taoró betere əlarapenékélé, mo apaae derepale dolomó betó mole əlaró Kótóné aleóló muló betere əla əla featamoné, Kótóné ama yaala sókó fale ala, dä teteróló kaae tare whj Yesu Keriso tuäpaae tepeyóló, amamo dapaae yaala sókó furaalu, wisi ala mo eraqsóró, ai dosayale alarapené seséyaire mo sunipó.

9

Kótóné ama mole kisipatóró sya fóló dere ala

¹⁻² Yälo i dere fota kapala mei, e Yesu Keriso tuämó bitu, mo dapó. E dekené sukuturaalu, yälo hosaa tuämó delei ala hale yó taretei, Dëi Kepé Wisiné kolóló mo dapó du beterapó. ³ Yälo no nerape Israel fake so whj atima e betere kaae wisiyóló beterópóló tao suraalu, e Yesu Kerisotamo betamó betere ala tekeyóló kae beterminatepa ti wisirapóló kisipa mutapó. ⁴ Ti ai Israel fake so whj Kótóné dape sóró ama naale senaale beteróo, ama kae ere ala wisinaale atimané kolópóló yó melóo, Kótóné ama so whj póló atimatamo mo dirii fo dokóló mulaté wóo, ama tukóló muló betere fokélé atimapaae melóo, momatere bemó Talené doimó mepaae alarape erótú betae yóo, ama wisi ala atimapaae mo eraalopóló, yóló mulaté wóo

erapó. ⁵ Ti atimata, Israel fake kaarale wh̄irapené deté wale so wh̄ipó. Ai fake sonéta, so wh̄i teteróló kaae tawaaire wh̄i Yesu Keriso mo wh̄i tiki daai dealepó. Ti Yesu ąta, fea ala fea teteróló kaae tare Kótó beterapa, ama mole doi wisinaale mo ti muó tanópóló, sóró horótú betae. Mo kée! Téyópóló yae.

⁶ Kótóné atimapaae i ala eraalopó ere fo hásokó felepóló kisipa mute? Mo meipó. Ti noatepae, kale wh̄i Israel-né deyale naalerape fea betó moletei, atima Israel faketóró bitinipó. ⁷ Abraham-né deale naale senaale betó moletei, fea ama doi mole naale senaletóró bitini, mepaae ti ama doi munire naale senaale beterapó. Asémó i fo mulapó. Kótóné Abraham-paae duraalu, “Aisak-né deyaaire naale senaale maaté ti mo naao naale senaale ai ape,” erapó.

⁸ Ai ere fo bete i ape. Abraham-né ama naale tamо dealetei, mo wh̄iné naale senaale detere ala sya fóló deale naaleta, ti ama naale meipó. Kótóné Abraham-paae eraalopó yale fo dokonóturaalu deale naaleta, ti Kótóné ama doi mole naale senaalepó erapó. ⁹ Ti Kótóné ama mo eraalopó yóló mulale fo i ape.

“Ę momó fesaae wouraaluta, mió yálo i tukóló mulatere be démótóró Sera ą naale mo sóró betepa kelaalopó,” fo ipakalepó.

¹⁰ Ai maaté mei, Rebekanékélé dąné noutere Aisak-tamo betą be démó naale tamо deipakalepó. ¹¹⁻¹² Ai kale naale tamо betą be démó deyaaipatei, atimaamoné me wisi ala ó dowi ala initei, Kótóné ama mole kisipa sya furaalu, sókó su yóló kae beteraaire ala mo ti muó tanópóló, kale sopaae i fo ipakalepó.

“Naaō topo naaleta, dekē naalené kutó diratere whī betaalo ai ape,”

Ti Kótóné ama so whipóló sóró beteratere alata, whjné dere ala kolóló dumitei, Talené ama kisipa mole alatóró sya fóló dua dapó. ¹³ Ai fo kaaetóró asémokélé erapó.

“Yało hosaa mo turó Jekop-paae muluraalu, Iso yało hékeseṇi hóralepó.”

¹⁴ Atérapa, mió dạné noa fo yaaloé? Kótó ḥta, whjné du betere ala donoyóló tale dumi, hóko taletere Kótópóló kisipa mute? Mo meipó. ¹⁵ Ti Kótóné Moses-paae i fo erapó.

“Yało tao saai kisipa mole whítóró koleturaalu tao saalopó. Ti koletere alata, yało kisipa mole whipaaetóró dua dapó,”

¹⁶ Ti Kótóné tao sóró erótú betere alata, whjné mole kisipa ó ketekē buóló ditere kutó kilituraalu dumitei, Kótó ḥ tuámó ere koletere alané tao sóró erótua dapó. ¹⁷ Kale aşeyóló mole Kótóné fo tuámó topo whī Feropaae i fo erapó.

“Naaō du betere ala tuámó yało bole fotoko hékearatepa, i hae kwiamó betó mole so whī feané kolóló, yało doi sóró horópóló, Isip hae naao teteróló kaae tawae yóló ya topo whī sóró beteró beterapó,” erapó.

¹⁸ Ti Kótóné ama koleaané koleturaalu tao sere whī tao sóo, mepaae so whī hosaa táróló dowąae fole ala eraai depa, ti mo dowąae falóo, du beterapó.

¹⁹ Diąkó betą whjné ępaae etei kaae fo enérapó. “Ai fotamo mo epa, Kótóné dạné yale dowi alamó dą só deratere ala, noatepa du betere? Ti atétepa

ama kisipa mole ala yaqsóró, mené sesé yaairetei mo sūnipó,” ²⁰ Ti ya noa kaae whj̄ bitu, Kótópaae bi kqatere fo dute? Kale doka haenétei wuti aletu betere whjpaae “Naaao noatepa ę etéró hóko aleyaleé?” fo enére? ²¹ Kale wuti aletere whjné ama betä hae bula kqayóló mo əla deyaaire wuti aleyóo, mepaae hqale hóko əla deyaairetei aleyóo dua dapó. Ti ama əla ereteiné ama kisipané alenére qlatóró súmó alenérapó.

²² Atétere kaae, Kótó ą fopaae buturaalu ama dorraai taketi bukóló kae beterale so whj̄ kwia melaii kisipa mualepó. Ą atéró fopaae butu, kwia matere alaró fotokötamo so whj̄ feané kolópóló hapale hakbearóló ini, dua kaae taté fu betere alamó dñénoa fo yaaloé? ²³ Aita hqale mei, Kótóné ama kae ere dę wisinaale tuqmó fğane wisi wisi ala ama koletu tao saaire so whjné tué yópóló ere alamó dñénoa fo yaaloé? Ai so whj̄ta, Kótóné ama kae ere dę tuqmó beterópóló, taketi tukóló muló beterapó. ²⁴ Atére so whj̄ta me kae mei, dqtörötípó. Ti dą Juda fake maaté ą beterepaae ape ini, Juda meire fake so whjkélé ą beterepaae ape erapó. ²⁵ Yalo i dere fo kaae, Hosea *buk*-mókélé Kótóné ama i fo erapó.

“Mepaae yalo so whj̄ mei, kae fake so whjpaae yalo so whjpó yóo, take hosaa muni yale sopaaetei yalo hosaa mole sopó yóo, yaalo ai ape.”

²⁶ Atére kaae,

“Atima yalo so whj̄ meipó yale tikimótei dią mo ti betere Kótóné naale senaalepó yaalo ai ape.”

27 Aisaiané Israel so whjmó kisipa mutu, fo fakeyóló i fo erapó.

“Israel fake so whj mo hale qla kaae betó mupatei, betá betá so whj ti aluyaqsóró tao saalo ai ape.

28 Ti noatepae, Talené i haemó betó mole so whjné yale dowi alamó kwia melaairetei hásokó feni, hapale tétitóró mo turó melaalo ai ape.”

29 Ti i bope yale ala Israel so whjpaae eraai teópatei, mo take Aisaianékélé aseyóló muló beterapó.

“Hepen bemó betó mole bóe dele *ensel*-rape teteróló kaae tare Talené dä tao sóró, ama naale senaale beteróluameisóró, ti dä Sodom beró Komora betamo doróló wópu mulótú yale kaae uapó,” erapó.

Israel fake so whj Talepaae kisipa tirénire ala

30 Atérapa, mió djané noa fo yaaloé? Juda meire fake so whj atimapaae Kótóné mo donoi so whjpó yópóló, me wisi alakélé initei, Kótópaae betá kisipa tiki tiratere ala kilituraalu, mo donoi so whjpó erapó. **31** Téyaletei, Israel fake so whjné kale tukóló muló betere foné erae dere ala eratepa kilitu, mo donoi so whjpó yópóló, keteké buóló du betaletei, donoi so whjpó yaaire dälemó sókó fenipó. **32** Ti noatepae, atima tué tiki tiratere ala ini, kale tukóló muló betere fo sya fupa saalopóló kisipa mutu wóputu betaleteiné sini ipakalepó. Ti atimatei kale kotóo sóró dée nalatere kane fakemó kotóo sóró dée nukua yalepó. **33** Ti atima ai ere alata, i asémó mole fo kaaetóró erapó.

“Kotóo sóró dée nalatere kane fake Saion haemó yálotei i mulatapa kelae. Ai kane fakemó so whíj kotóo sóró dée nukua yaalopó.

Mepaae so whíj dené ai seképaae kisipa tiki tiratepa, ti atétere so whíj hale dere alakélé mo yaalomeipó,” erapó.

10

¹ No nerape-ó, Israel fake so whíj aluyaqsóró yálo hosaamó suraalu, Kótóné tao sópóló momarótú beterapó. ² Ti noatepae, atima Kótóné ala eraai keteké boletei yálo kelené diriyóló kolóló mo kisiparapó. Tépatei, ai bole ketekéta, ama fo bete wosóló diriyóló tué iru meitei hágé du beterapó.

³ Ti noatepae, Kótóné hágé matere donoi ala atima tuéniru, atima dere wisi alamó Kótóné mo donoi so whíjpó yópóló kisipa mutu, wóputu betalepó. Téturaalu, Kótóné donoi so whíjpóló beterótú betere aqmó sukóló bitini, dowäae fu betalepó. ⁴ Ti kale tukóló muló betere foné eraai yale ala fea mo dokonóló, Yesu Kerisoné amatóró eróló kemalepó. Atére alata, mepaae so whíj de ápaae kisipa tiki tiratepa, Kótóné me alakélé muni, mo donoi so whíjpó yópóló erapó.

⁵ Kótóné mo donoi ala dere so whíjpó yópóló, kale tukóló muló betere fo erótú baterémó Moses-né i fo erapó.

“Me whjnétamo kale tukóló muló betere fo sya fu betepa, ti ai foné erae dere ala fea hotowaró sya fóló erótú baterópóló yae,” erapó.

⁶ Tépatei, tué tiki tiratere so whipaae me alakélé muni, mo donoi so whíjpó dere fo i ape. “Di-aaq hosaa tuámó etei kaae kisipa muaqsé. ‘De-

maaté hepen-paae faaloé?” ” dere fota, Yesu Keriso i haemó beterópóló dapesó dorowonére? ⁷ Me fo i ape. “Demaaté mo apaae derepaaloé?” dere fota, Yesu Keriso sukóló moletei i haemó beterópóló, mé whj hae dolopaae doropóló dapesó honére? ⁸ Até enénipa, Kótóné noa fo aseyóló muló betere? “Kale mo fo ya betere tikimó ai mole ape. Ai fota, naao kólómokélé buóo, naao hosaa tuamókélé muóo, ai ere ape.” Ti ai fota, me kae mei, dñé diapaae Yesu Kerisopaae kisipa tiki tiróló betaе yóló yó mótu betere fotórótipó. ⁹ Ti ai bete mole fo i ape. Mepaae whjpaae naao kólónétei, “Yesu ąta, dą teteróló kaae tare Talepó,” yóo, a mo ti sukáletei Kótóné momó kepaaró beterapóló kisipa tiki tiróo depa, ti so whj aluyaqsóró ama tao saalopó. ¹⁰ Ti noatepae, naao hosaa tuamó ąpaae kisipa tiki tiróo, me alakélé muni, mo donoi whjpó yóo, naao kólónékélé ą etei kaae Tale beterapó dere fo wosetu, ama ya aluyaqsóró tao sóo yaalo ai ape. ¹¹ Ai dere fo kaaetóró asemókélé erapó. “Mepaae whj de ąpaae tué tiki tiró betepa, atére whj haleróló só deraalomeipó.”

¹² Ti noatepae, Juda fake so whjkélé, Juda meire fake so whjkélé, teteróló kaae tare Tale mo betatóró bitu, me fake tao suraalu me fakemo sisópaae erótumipó. Mepaae so whjné ąpaae Tale-ó, ę tao sae depa, ti wisi ala fğane Talené hamokoróló tao sóró wisi eraalo ai ape. ¹³ Ti noatapae,

“Mepaae so whj dené ąta, etei kaae Tale beterapóló kisipa mutu, ‘Tale-ó, ę tao sae,’ depa, ti atétere so whj mo fea aluyaqsóró ama tao saalopó.”

14 Mepaae so whị atima kisipa tiró bitinire Talepaae Tale-ó, ẹ tao sae fo netéró yaaloé? Me whjné ąta, etei kaae Tale beterapóló yó matere fo wosenitepa, ąpaae nétéró kisipa tiki tiraaloé? Ai fo wisi yó matere whị meitepa, ti atima nétéró wosaaloé? **15** Kale fo wisi yó melale fópóló mené dotonéni depa, ti atimanémo ai fo netéró yó melaaloé? Ai fo kaaetóró asémó erapó.

“Kale fo wisi yó maté kotere whjirape dore tikikélé hóni, koteretei kilitu mo kokçoné sukutapó.”

16 Tépatei, mepaae Israel fake so whjné kale fo wisi wosóta dua yaletei, ai fo aomó sukóló bitinipó. Ti Aisaiané i fo aseyóló muló beterapó.

“Tale-ó, dạné yó male fo némaaté wosóló tué tiki tiraleé?” erapó.

17 Atépatei, kale fo wisi yó matepa wosetere alané ti tué tiki tiratere ala kaaratapó. Ai fo wisita, Yesu Kerisoné me whjpaae yó melae dere fotóró yó matepa so whị feané wosenérapó. **18** Tépatei, yalo diapaae wosetere fo i ape. Ai yó male fo atimané wosenié? Mei, mo wosipakalepó. I ere fo kisipa muae.

“Ai kale fo hae kwiamó betó mole so whị feané wosópóló deté kwéalepó.

Ai fo wosóló, atimanémo i hae kwia feamó betere so whjpaae yó maté kwéóló mo şuralepó,” erapó.

19 Kale yale kaae diapaae momó wosetere fo i ape. Israel fake so whjné kale fo wisi wosóló kisipa inié? Folosóró Moses-né asémó Kótóné i fo erapó.

“Mo doi munire so whjpaaetei yalo wisi ala eratepa kilituraalu, dąpaae eróluş alatei

atimapaae eratapóló diaaq dei tué muaalo ai ape.

Diä fopaae buópóló, yälo fo tuénire so whípaae wisi ala eraalopó,” erapó.

²⁰ Aisaia a halaainé daalu i fo erapó.

“Ę kelaai kekenitere so whjnétei ę kolóló tué yalepó.

Ę kisipa yaaitapóló yó ålae fo ini yale so whípaaetei ę etei kaae Kótó beterapóló yó malepó,”

²¹ Tépatei, Kótóné Israel fake so whjmó kisipa mutu, ama i fo erapó.

“Betere dokö fea atima yälo dere fo wosóló aqmó bitini, dowqae fu betere so whj yälo dape saairaalu, naase bukó tapatei, atimané yälo dere fo woseni, mo ti dowqae fu beterapó,” erapó.

11

Kótóné mepaae toróti Israael fake so whj koleyalepó

¹ Atérapa, yälo diapaae wosetere fo i ape. Kótóné ama so whj hóróló mo ti taaraleé? Mo meipó. Ti erekélé Israel fake i betere ape. Eta, Abrahamné deale naalené deté wale whj Benjamin fakené deale whípó. ² Atima teó deyaaipatei, mo taketi Kótóné ama kisipa yale so whj hóróló mo ti taarénipó. Ti Elaijané yale ala asémó moletei kisipa muae. Kótóné Israel fake só deróló kwia melópóló kisipa mutu, Elaijané i fo erapó.

³ “Tale-ó, naao fo eratere kóló whírape atimané dóo, yapaae moma yaai aleóló muló betere kane fakekélé fisikóló taae falóo yalepó.

Téturaalu, é betä hásokó fóló betepa, mió atimané ekélé dóló aluraai du beterapó,”

⁴ Ai fo depa, Kótóné Elaijapaae noa fo ipakaleé? “Kapala kótó Baal-paae bukutiri teáró tale-ó yóló, moma initere 7000 whíkélé atimané daqsóró ępaaetóró moma yópóló, yaló atima tao sóró kae beteralepó,” erapó.

⁵ Take ai ala ere kaae, mió i alimókélé Kótóné ama kisipa mole ala sya furaalu, hamokoróló hale tao sere alané mepaae torótí so whí amatei sókó sóró kae beteró beterapó. ⁶ Ti ama so whí atéró kae beterale alata, Kótóné ama hamokoróló hale tao sere alané erapó. Ti aita, whíné dere wisi ala kolóló inipó. Motamo wisi ala deremó uásóró, ti Kótóné ama hamokoróló tao sere ala hale qla aq uapó.

⁷ Atérapa, mió noa ala ere? Israel fake so whíné saai dapóló keteké buóló kekitu betale qla sinipó. Téyaletei, Kótóné ama so whípóló sókó suyóló kae beterale so whíné maaté salepó. Mepaae so whíné hosaa ti Talené amatei tħaralepó. ⁸ Atére ala asémó erapó.

“Atimané kisipa tikikélé, Kótóné mo ti keyóróló okokoróo, kelenékélé me qla kelaqsóró dilikiróo, wosélinékélé dere fo wosaqsóró mo ti kinoo yaletei, mió i alimókélé aí alatóró hale erapó,”

⁹ Depit-nékélé i fo aserapó.

“Atimané qla nokole alata, atima daaitere he alée fóo, kotóo sóró dée nalatere kane fake

alée fóo duraalu, atimatei só deróló kwia melópóló yae.

10 Atima kelenékélé me ola kelaqsóró kele mo ti dilikiróló, atimané seké beleyóló furaalu, sisó mo ti kaae wale nisi deretei hale yó tanópóló yae,” erapó.

Hale botokore ni, dalo nitamo olekeyale fo

11 Térapa, yálo diápaae i dere fo wosae. Atima atéró dée naletei mó ti muó tawaleé? Mo meipó. Téni, atima dowi ala maaté du betepa, Kótóné tao sere ala Juda meire fake so whípaae erótú beterapó. Israel fake so whíjné ai ala kilituraalu, atimapaae eróluá alatei kae fake so whípaae eralepóló, atima kisipa sópóló Kótónétei eralepó. **12** Juda fake so whíj atima Talené fo wosetere hóyóló dowi ala du betaleteiné, Kótóné ama wisi wisi ala i haemó betó mole so whípaae erótú beterapó. Ai erótú betere ala Juda fake so whípaae melaai yaletei, Juda meire fake so whípaae malepó. Ai Juda fake so whíj mó turó Talepaae momó fesaae waleteimó, i haemó betó mole so whípaae waaire wisi wisi alata, take folosóró erale wisi ala bosenóló, mo dekéró fayóló saalo ai ape.

13 Diá Juda meire fake so whípaae i dere fo wosae. Eta, diá tuámó Talené fo erópóló *aposel* whíj sóró beteró betereteiné, ama ala yálo diápaae eróló fakerótú beterapó. **14** Aita hale mei, yálo fake so whíjné diá tuámó du betere wisi ala kaae, dákélé enée dere so whíj mepaae Talené tao sópóló kisipa mutu, ketekétamo erótú beterapó. **15** Ti noatepae, Talené Juda fake so whíj kapala hóróló sisópaae eraleteiné, i haemó betó mole so whíj

Kótótamo bóe fiyóló betamó beterapó. Ai ala mo epa, ti atima dape sere be dêmó sukóló mole so whj kepaarótú dere kaae eraalomeipóló de? ¹⁶ Ti folosóró bulatere *flawa* o kaae sóró kwia Talepaae matepa, ai matere kwia Talené amapóló wisiróló kae mulóturaalu, mepaae hale mulaleteikélé fea amapóló kae muló beterapó. Atétu dere kaae, ni bete Talepaae matepa, Talené amapóló wisiróló kae mulóturaalu, ni tetejkélé kae ai muló betere ape.

¹⁷ Ti diąta, mo dalo *Olip* ni tej mei, hale botokore *Olip* ni tej tukó sóró mo dalo *Olip* ni tetejrapetamo daalópóló, mepaae tetejrape tukó faróló, talemó olekeyalepó. Ti ai olekeyale ni tej horatere feta, kale bete daale *Olip* tikimó kaaróló mótsua dapó. ¹⁸ Atérapa, dią olekeyale tetejrapené mepaae hale ere tetejrape teteróló bopé fakeyaqse. Diatamo bopé faketepa, ti yalo i dere fo wosóló kisipa muae. Bete diriyóló daalópóló dią tetejrapené fotokoró bitini, tetejrape daalópóló, betené fotokoró beterapó. ¹⁹ Ti me whjné etei fo enérapó. “Ę etéró olekeyóló daalópóló, mo tetejrape tukó faralepó,” ²⁰ Aita mo deretei, atima tué tiki tiréni yaleteiné Kótóné tukó faróló, diaaq kisipa tiki tiró betere alané dią olekeyóló daalapó. Atérapa, me whj teteróló bopé faketere ala ini, winé sukutu Kótó aqmó beta. ²¹ Ti noatepae, Kótóné ama dalo ni tetejrape kóle duraalu bokó sóró taaréni, mo tukó faralepó. Atéyale kaae, dijkélé tukó faraalomeipóló de?

²² Ti Kótó ata, koleturaalu taosóró wisi ala eróo, dowi ala deremó deteraayóló kwia matere alakélé yóo dapóló kisipa muae. Yesupaae kisipa tiki

tiréni, haepaae derepele so whipaae Kótóné dowi kwia melóo, diq ąpaae kisipa tiró betepa ama kólené sukutu tao sóo yaalopó. Atérapa, diq ama tao sere ala taaróló feni, ai wisi ala tuqmó hale betó tawae. Aténitepa, ti Kótóné diqkélé tukóló taae faraalopó. ²³ Ti ai kale tukó farale tetejrape atima tué tiki tiréni, dowqae fu betere ala taaróló, momó kisipa feteyóló ąpaae tué tiki tiratepa, ti kale tukó farale talemó Kótóné momó sumó olekenérapó. ²⁴ Ti noatepae diqta, hale botokore *Olip* ni tetej tukó sóró, dalo *Olip* ni talemó olekeyaaitere ala mo hapólupatei olekerapó. Kale mo dalo *Olip* ni tēi tukó farale talemó momó olekeyaairetei hapólu ini, ama mo sumó olekenérapó.

Kótóné Israael so whi tao saalopóló yale fo

²⁵ Norape-ó, diq bopé faketuraalu mepaae so whi só deraqsóró, kinóló mole ala diaaq kisipa yaasepóló, hakearóló i dapa wosae. Talené mepaae Israel fake so whi atima hosaa mo ti taró betere ala hale epa, ti mepaae Juda meire fake so whi Talené ama dale muló beteretei fea sumótóró ą beterepaae wapa, atima hosaa taretei Talené momó feteraalopó. ²⁶ Atéturaalu, Israel fake mepaae turó aluyaqsóró tao saalo ai ape. Ai fo kaae asémó erapó.

“Tao saaire whi Saion be taaróló wouraalu, Jekop fake so whiné Kótó sisópaae erale ala kemeraalopó.

²⁷ Atima aluyaqsóró yaló tao saalopóló muló betere dirii fo i ape.

Atimané dowi ala yaló tokóló aluraalopó,” erapó.

²⁸ Juda fake so whị atima kale fo wisi hóróló sisópaae eratereteiné diątamo bóe du beterapó. Atima Juda fake so whjné kale wosetere fo wisitamo atéró bóe du betepatei, Kótóné ama so whjpóló sorokó su yóló kae beteró betereteiné ama hosaa mole naale senaalepóló, yaala sókó fu beterapó. Ti aita, take noumatererapepaae i ala mo eraalopó yóló mulale fo sya furaalu du beterapó. ²⁹ Ti noatepae, Kótóné ama so whjpaae häle matere ala ama tué feteyóló momó tokó sóo, ama kutó diraai ape depa wale so whjpaae, dią fae yóló hókonatere alakélé yóo dumipó. ³⁰ Juda meire fake so whị dią take betale alimó Kótóné fo aomó sukóló bitini, ama fo tikitu betalepó. Tétu betaletei, mió Juda fake so whị Kótóné fo aomó sukóló bitini, dowąae fóló du betale alané Kótóné dią kolené sukutu tao saaire tū mulalepó. ³¹ Atére kaae, mió Kótóné dią kolené sukutu tao sale alané take atimakélé koletu tao sónpóló, mió Kótóné fo tukóló dowąae fu beterapó. ³² Atéró dowąae fu betepa, Kótóné kolené sukutu atima mo fea tao saairaalu, fo tukóló dowi ala du betere tuämó beterapó kisipa muópóló, so whị fea ai ala tuämó sóró beteralepó.

Kótóné doi sórò horatere ala

³³ Kótóné dotoróę fóló mole tué tiki beteró fea ala bete tuére alatamo ama kaepó.

Téruraalu qli qli fea tale dere alaró ama du betere alatamo né taleyóló kisipa yaaié?

³⁴ “Talené ama mole kisipa turó né kisipa ere?

Kótóné ama du betere ala wisiyóló yópóló né yó maleé?

- 35 Mé whjné Kótóné ąpaae momó tokó melópóló,
me qlakó melaleé?" erapó.
- 36 Ti noatepae, Talené so whjkélé, yó mole qla
qlakélé mo fea amatóró kaaró beterapó. Ai
qla qla fea ama fotokoné teteróló kaae tapa
yó mulapó. Betere qlanékélé, ere qlanékélé
ama kisipa mole alatóró erópóló erapó.
Atérapa, ai sekéné ama doasi doi hale muó
tanópóló yae. Mo kée! téyópóló yae.

12

Dané betere bete turó Kótópaae hale matere ala

¹ Térpa norape-ó, Kótóné dä kólené sukutu
tao sóró erótú betere wisi ala kilitu, hupu ó na
simó sukúlaa daaróló Talepaae mótu dere kaae,
dią mo bitutei, diaaq hó, naase, tué tikikélé,
hosaakélé fea Talepaae hale melaasepóló i dere
ape. Atétepata, Talené ala erótú mo kae so whj
beterepa, ama kolóló hékeseýóló senérapó. Ti
aita, Talené diapaae hale eró betere alamó kisipa
mutu, ama doimó mo donotóró dirótú betere kutó
ai ape. ² Tétu, i haemó betó mole so whjné du
betere ala dijané tokóló ini, take muale dowi kisipa
taaróló, mió wisi kisipa muóló betae. Atétepa, ti
Talené kisi whj aleróló beteraalo ai ape. Atéró
bitu, kae kae ala fea dijanétei taleyóló ita, Talené
ama yaai kisipa mole alapóló kaae kolóló, tué
yaalopó. Kótóné kisipa mole alata, mo ala wisinaale,
dä mo whjné eratepa, ti ą mo hëseke yaalo
ai ape. Ama kisipa mole ala mepaae yayani, mo
sumótóró mulapó.

³ Ti noatepae, Talené hamokoróló ępaae melale kutó diróturaalu, dią feapaae i dere ma fo wosae. Kótóné ąpaae kisipa tiki tiratere ala yópóló, dią feamó betą betą yóló ąliró beterapó. Atérapa, dere ala fea yálotóró súmó enérapóló, me whi só deróló bopé fakeni, Talené ya tuapaae suratepa i kutó súmó dinérapóló kisipa muae. ⁴ Dą so whi fea mo betą tikitóró daalapó. Ai betą tikimó hó naase, kae kae tiki fea daaletei, ai tikirape feané betą kaae alatóró dumi, kae kae ala dua dapó. ⁵ Atéru ere kaae, dą fea Yesu Keriso tuamó mo betą tikitóró daayóló beterapó. Dą Keriso so whi fea olekeyóló betą tikitóró daaleteiné no netóró beterapó. ⁶ Dą feané Kótóné ala erópóló, amatei hale hamokoróló kae kae kutórape dokɔralepó. Mepaae whi Kótóné kɔló whi bitu, Talené fo i ape yóló yó matepa, ama tué tiki tiró betere bete mole fo donotóró sya fóló erótú beterópóló yae. ⁷ Talené kutó diratere so whírape bipi yaqsóró, tao sere kutó meló betepa, ti ai kutótóró dirótú betae. Mepaae so whípaae Kótóné fo yó matere ala meló betepa, ti so whípaae yó matere alatóró du betae. ⁸ Mepaae so whípaaetamo Talené ala erótú beteretei taaréni, yó tanópóló keteké bulatere ala meló betepa, ti keteké bulatere fotóró du betae. Mepaae so whípaae so whi teteróló hale matere ala yópóló meló betepa, ti nalo kwia saai dapóló kisipa muóló meni, hale sae yóló meló betą yae. Mepaae so whípaae so whi teteróló kaae taru ąlisóró fole ala meló betepa, ti kisipa ai alapaaetóró mulóló, mo hotowaró kaae tawae. Mepaae so whípaaetamo so whi kolené sukutu tao

sere ala meló betepa, ti kutiri teraae fóló, hajtamo tao sere ala du beterópóló yae.

Ne nepaae yaala sókó furaalu mo alatóró erótú betae

⁹ No nepaae hale té tikiné maaté yaala sókó feni, hosaa tuamó mo alatóró muluraalu, yaala sókó fu betae. Atétu, dowi ala mo ti sisópaae eróló, wisi ala betə botokó sóró tawae. ¹⁰ Diaaq no nepaae yaala sókó fóló, u tao su i tao su dere ala hale yó tawae. Naaō no hamomané wisi ala du betepa, naao doi haepaae deróló ama doi sóró horóló, a dukirótú betae. ¹¹ Talené ala erateretei, dekayóló hóni, Dëi Kepe Wisiné diaaq kepe bete tuamó keteké bulatepa, diaaq ama ala erótú beteretei si kaae hale dó tanópóló yae. ¹² Take nalo Talené däpaae wisi ala mo eraalopóló kisipa mutu, sekéi ala wapakélé me ola meipóló hale belée taru, hajné sukóló momatere ala betə suka fea yó tawae. ¹³ Kótóné ama kae beteró betere so whí mepaae ola ola yayatepá, naao moletei bukóló hale melae. Mepaae uké wale so whí naao bepaae wisi kisipatamo dape sóró ola melóló firaē.

¹⁴ Mepaae so whjné diäpaae kae kae sekéi ala eratepa, Talepaae atima dorae fo ini, tao sae yóló wisiratere fotei yae. ¹⁵ Hajné sukutu, mo kée du betere so whjtamo diákélé haitere ala yóo, dekené sukutu moló du betere so whjtamo diákélé moló yóo, du betae. ¹⁶ Diaaq no netamo betə kisipa muóló dua betóo, bopé fake dere ala ini, doi muni sókó deyóló betó mole so whjtamo fulumuyóló betámó betóo dere ala hó yaqse. Naaotei ya fea ala

fea tuére whüpóló, naao kisipanétei mepaae so whị só deratere ala mo yaqse.

¹⁷ Mepaae whjné diapaae me dowi ala eratepa, apaae momó tokó matere ala ini, so whị feané keletómó mo wisi ala maaté erótú betae. ¹⁸ So whị featamo mo betä kisipatóró muóló, naao hosaa muni deyóló betere ala enépa, ti naao dere ala mo dua bituraalu du betae. ¹⁹ Norape-ó, menétamo diapaae sekéi ala eratepa, kwia tokó matere ala ini, Kótó ą fopaae buturaalu, ai kwia ama melópóló taalae. Ti noatepae, Talené asémó i fo erapó.

“Mepaae whjnétamo dowi ala eratepa, ti kwia tokó matere kutóta yalopó,” erapó.

²⁰ Atérapa, kwia tokó mení,

“Naao bóe whjtamo wotetepa, ti qla melóo, wẹi nokolepa, ti wẹi melóo yae.

Ti naao apaae ai eratere wisi alané ama hosaamó saalopó.

Atéró eratere ala ti ama topomó si kelerape hupó kaae horóló muaalopó,” erapó.

²¹ Dowi alané yá só deraosóró hotowaró kaae taru, wisi alanétei dowi ala teteróló alurópóló yae.

13

Téteróló kaae tare whírapé aqmó betae

¹ So whị fea teteróló kaae tare *Gavman* whírapené dere fo wosóló, dią fea atima aqmó sukóló betó muae. Ti noatepae, ai whírapé fea atéró so whị teteróló kaae tanópóló, mo whjné sóró beteréni, Kótónétei ai teteróló kaae tare kutó melóo, ai whírapékélé sóró beteróo

erapó. ² Atépatei, mepaae whjtamo ai teteróló kaae tare whjrape aqmó bitini, bóe du betapa, ti ai whjrapetamo maaté dumitei, Kótóné eró betere alatamokélé bóe dilapó. Atéró bóe dele alamó atima só deróló dowi kwia melaalopó. ³ Ti noatepae, mepaae donoi ala du betere whjrapeta, kale teteróló kaae tare whjrape kolóló wi dumitei, fo tukóló dowi ala du betere whjrape ti witua dapó. Kale teteróló kaae tare whjrape kolóló dia wini, halaainé betaai kisipa mutepa, ti wisi ala du betaes. Atétepa, ti atimané ya whj wisipóló dukiraalo ai ape. ⁴ Ti atima, Kótóné kutó diratere whj bitu, dia wisiyóló beterópóló, wisi ala erótú betere whjrapepó. Tépatei, dia dowi ala du betapa, ti mo wi yae. Ti noatepae, ama ai tawóló kutu betere sepake hale tarapóló kisipa mute? Ti ata, Kótóné kutó diratere whj bitu, dowi ala dere so whjtamo fopaae buóló kwia matere ala yópóló, Kótónétei a sóró beteró beterapó. ⁵ Térapa, da so whj fea kale teteróló kaae tare *Gavman* whjrape aqmó betaes dereteita, i betené dapó. Naaō mo dere alamó kwia meloo, naao iniyale alamókélé hosaa tuqmó mole kisipanétei dia só deroo yaqsóró, atima aqmó betenérapó.

⁶ Me i alamókélé dia wituraalu, *takis moni* móntua dapó. So whj teteróló kaae tare *Gavman* whjrapeta, Kótóné kutó diratere whjrape bitu, betere dokó fea so whj teteróló kaae tare alatóró deté fu beterapó. ⁷ Mepaae doasi doi mole whjrapepaae eraaire ala mupa, ti feané mo erae. Ai alarape i ape. Atimané diapaae *takis moni* etéró ałae depa, ai sútóró meloo, mepaae tómó beleróló ałae depakélé meloo, mepaae ala teteróló kaae

tare whị betepa, ti ai whị kolóló witu, a aomó betóo, mepaae teteróló kaae tare whị doasi doi mupa, ti ai whị mo doasi doi muópóló hale horoo du betae.

A waaire be dę felekerapa, ne nopaae yaala sókó fu betae

⁸ Mepaae whjné nalo tokó melaii dapóló sale qla kwia mupa, ti ai kwia hale muó tawaqsóró hapale tokó melae. Ti yaala sókó fole ala betä kwia tokó melóló kemeraaire ala meipa, ne notamo yaala sókó fole ala hale yó tawae. Ti noatepae, mepaae whjné ama be whị so whipaae yaala sókó fole ala du betepa, ti kale tukóló muló betere foné yae dere ala mo ai dokonatere ape. ⁹ Kale tukóló muló betere forape i ape.

“Nópu nokole ala yaqse, Whị dóló sukunaqse,
Olémi naqse, Mené qla senée yóló au naqse,”
erapó.

Mepaae tukóló muló betere forape fea husiró betere mo topo ala i ape.

“Naaotei ya yaala sókó fu dere kaae, so whị fea-
paae atéró yaala sókó fu betae.”

¹⁰ Mepaae whjné ama ne nopaae yaala sókó fu-
raalu, wisi ala eratepa, ti atima doratere ala mo
yaalomeipó. Atéró yaala sókó fole ala du betepa, ti
kale tukóló muló betere foné yae dere ala mo turó
dokonatapó.

¹¹ Mió i bitu du betere ala bete diriyóló kisi-
paru, yaala sókó fole ala du betae. Ti noa betené
dumi, dä Talepaae kisipa tirale be dęmō kaae sórō
bitiré wóló, mió dä tao sórō dape saaire be dę
mo felekemó sókó walapó. Térapa, noke firetei

turukó horóló kele diriyóló betae. ¹² Mió kale be dę sókó wouraalu, diliki mo felekemó kemeraai dapó. Térapa, diliki tuämó bitu du betere ala tu dępaae mulóló, bóe daai wase dakorótü dere kaae, kale dę tuämó mole ala wisi diğané bopémó dakeró betae. ¹³ Dą dę tuämó kisipa wisi muóló betere so whjné dere ala kaaetóró du betae. Dią so whj fea fo dokóló dowi węi nokole alaró so nöpu nokole alatamokélé, so ó whj nöpu nokole alaró kae kae sonaalei alatamokélé, hōle sere alaró dei tué muóló alale sere alatamokélé momókó yaqse. ¹⁴ Ai dosayale dowi alarapekélé, mepaae naao tó tikiné ekélere alakélé netéró yaaloé yóló tué teketu bitini, dą teteróló kaae tare whj Yesu Keriso betä kuti kaae deróló betae.

14

Kisipa tiró betere ala dirire whjró fotokö buni béré whjtamo

¹ Kótóné i ala yae ó yaqse fo hąkearóló inipa, me whjné ama kisipa tiró betere ala béruraalu, ama tuéné etei kaae ala dopa yaalomeipó dere kilitu, taleyóló só deraqse. Téni, mo nopóló dape sae. ² Me whj ama kisipa tiki tiró betere alané fea qla sumó nenérapóló nöö, me whjné ama kisipa tiki tiratere ala fotokö buni béruraalu, kutómó bilitere mo qla maaté nöö, dua dapó. ³ Fea qla nokole whjné kutómó bilitere qla maaté nokole whjtamo dei kisipa mutu, a eróló belei aqraqse. Atétu dere kaae, fea qla nénitere whjné fea qla nokole whikélé só deraqse. Ti noatepae, ai whjta, Kótóné ama naalepóló dape sóró beteró beterapó. ⁴ Ya noa

kaae whị bitu, me whịnē kutó diratere whị só deróló taletere ala du bitute? Ai whị ą teteróló kaae tare whịnétóró taleyóló ą só deroo, só deréni yoo, enérapó. Ti noatepae, me whịnē ą só deratere ala yaalomeitei, diriyóló beterópóló Talené betä fotokö bulatere ala enérapó.

⁵ Mepaae whịnē betä be dę Talené ama dale muló beterapóló kisipa muoo, me whịnē mepaae be dękélé fea betä kaaepóló kisipa muoo du beterapó. Dią betä betä so whịnē noa kaae be dę mo dono be dępóló kisipa mutepa, ti ai kisipatóró sya fenérapó. ⁶ Me whịnē betä be dę mo doasi be dępóló kisipa mutepa, ti ą teteróló kaae tare Talepaaetóró kisipa mutu dapó. Mepaae whị hupu, na, ba, nukupa, ti ą teteróló kaae tare Talepaaetóró kisipa mutu, mo kée yóló nukulapó. Mepaae néni were whịkélé Kótópaaetóró kisipa mutu, mo kée yóló we dapó. ⁷ Ti noatepae, dąkó mo betä whịkélé ama kisipa mole ala yaai dapóló ama kōlenétei betoo, betä whị sukutepakélé, ama kōlenétei sukóo dumipó. ⁸ Dą betere alakélé, sukutere alakélé, ti Talené ama kele tómótóró erapó. Térapa, dą hale betepa ó sukutepakélé, Talené ama so whịtóró beterapó.

⁹ Ti Yesu Keriso ą sukóló momó kepaayóló betereteita, ti betere so whịrō sukale so whịtamо teteróló kaae tare Tale betaairaalu, erapó. ¹⁰ Ata, atére Tale beterapa, naao noné dere ala ó mole tué tiki taleyóló, dorapóló noatepa só derótú betere? Ó dią mepaae so whịnékélé diaaq no nené ere ala kolóló, diąta, ę kaae mei beleipóló só derótú bitute? Ti noatepae, dąné du betere ala Kótóné

tale yópóló, dä fea ą beterepaae betä betä yóló fóló, daaneta yaalopó. ¹¹ I fo aseyóló muló beterapó. “Eta mo Tale bitu, yalo i dere fo hásokó feni, mo yaaitere fotóró diapaae dapa wosae.

So whị mo fea ę beterepaae wóló bukutiri teáró bitu, yata etei kaae Tale beterapó fo mo yaalo ai ape,” erapó.

¹² Atéturaalu, dä so whị dokö feané du betale ala Kótóné taletepá, dāné yale alarape ama keletómó daalu, dānétei dosayóló eneta yaalopó.

¹³ Téyalopa, dāné ne noné dere ala taleyóló u só derale i só derale du beteretei mo taalae. Téni, naao du betere alanétei naao no nené tué doróló dée nalaqsóró, naao dere ala ti tué tekeyóló yae.

¹⁴ Ti eta, Tale Yesu Keriso tuämó bitu, fea qla naairetei fo muni, featóró nenérapóló yalo mo diriyóló kisiparapó. Tépatei, mepaae whị ama kisipané mepaae ola doreteiné naalomeipó depa, ti ai whị ą were qla mo nenénipó. ¹⁵ Yesu Keriso sukóló tao sale no hamoma naao qla nokole alané doraqsóró yae. Mepaae naao no ne were qla nokoleteiné atima tué tiki doróló sekeratepa, ti ya tuämó yaala sókó fole ala mo munipó. ¹⁶ Naao mo wisi ala depatei, me whjné naao dere ala kolóló ą dée nukupa, ti naao ą dée nanalepóló ya eratere fo yaqsóró, naao dere ala kisipa tekeyóló yae. ¹⁷ Ti noatepae, Kótóné teteróló kaae tare tuämó, qla nokole alaró *wain* wēi nokole alatamo doasi bete munipó. Tépatei, Dēi Kepe Wisiné dä tuapaae erótú betere mo donoi alakélé, hosaa muni deyóló mo dua betere alakélé, hajné sukutere alakélé, i alarape feata, ti doasi bete mulapó. ¹⁸ Atéreteiné mepaae whị dené Yesu Kerisoné ala eróturaalu, i

dosqaté wale alarapetamo du betepa, ti Kótokélé hékese yóo, mo so whjnékélé wisi ala dapóló ya dukiróo yaalopó.

19 Térapa, diaaq mepaae du betere alané hosaa muni deyóló mo dua betere ala epa, ti dä feané Tal-ené ala eraté fóló, mo dirii whj betaaire ala betä keteké buóló eróló fakeraalopa siépe. **20** Kótóné so whj tuapaae erótú betere ala mepaae qla nokole alané doraqsóró yae. Nokole qla fea doni, nenérapó. Tépatei, naao qla nokole alané mepaae were whj dée natalepa dorapó. **21** Hupu, na, ba, *wain* wéi nokole ala ó mepaae dere alanékélé, naao no dée nenérapóló kisipa mutepa ti taalae.

22 Térapa, qla nokole ala, ó wetere ala, ó kae kae be dëmó me ala yaqsóró däle mole alakélé, me noa kaae ala naao mopóló kisipa tiki tiró betepa, ti yaró Kótótamo tuamó betä erópoló yae. Mepaae whjné wisirapóló kisipa muóló dere alanétei ą só derénipó depa, Kótóné wisiró beterapóló hajné sukutu beterapó. **23** Tépatei, mepaae whj de tué tamo mulu, Talepaae tué tiki tiró betere ala sya furaalu, wisirapó kisipa muni hóko nukupa, ti ai whj dowi ala dapó. Ti däne du betere ala fea tué tiki tiró betere alatóró sya fóló initepa, ti dowi ala dapó.

15

1 Dä tué tiki tiratere ala fotoko bole so whjné dä kisipa felé yaaire ala maaté ini, mepaae tué tiki tiró betere ala béré so whjné ené inire ala tao sóró eratepa mo wisirapó. **2** Dä dokó feané ne no hamoma hékese yópoló, wisi ala eraté fu betenérapó. Atétepa, ti ama tué tiki tiró betere ala

mo fotoko buturaalu, a dirii whi bitiré faalopó. ³ Ti noatepae, Yesu Kerisonékélé amatei a kisipa felé yaaire ala ini, däpaae wisi ala eróturaalu a sekéi ala salepóló asémó erapó.

“Mepaae so whiné ya faleyóló dowi fo du betaleteita, mo ępaaetóró eralepó,” erapó.

⁴ Ti noatepae, take aseyóló muló betere fo feata hale ini, däne dosayóló kisipa sónpóló erapó. Aita Talené ala eró taruraalu, ama asere foné matere keteké dä tuamó boleteiné take däpaae wisi ala eraalopóló hajné sukutu beterapó.

⁵ Térapa, hale yó tare alaró ketekétamo matere Kótóné dia Yesu Keriso sya fu betepa, dia fea mo betä kisipatóró muóló betere ala erópóló yae. ⁶ Até iruraalu, dia feané hosaa tuamó betä kisipatóró muóo, betä fotóró yóo deremó, dä teteróló kaae tare whi Yesu Kerisoné Alima Kótóné doi hale horaalopó.

⁷ Atérapa, Kótóné doi hale horaairaalu, dä teteróló kaae tare whi Kerisoné dia dape su yale kaae, diaaökélé mepaae no ne hamoma wisiyóló dape sae. ⁸ Ti noatepae yalo i dere fota, kale Juda fake kaarale noumatererapepaae yóló mulale fo mo dokonóturaalu, Kótóné ama ere fo so whiné mopóló diriyóló kisipa yópóló, Yesu Keriso a Juda fake so whiné kutó diratere whi alée felepó. ⁹ Ti Yesuné ai ere alata, Kótóné atima Juda meire fake so whi kolené sukutu tao salepóló, ama doi doasi mulópóló erapó. I dere fo kaae asémokélé erapó.

“Atéreteiné ę Juda meire fake tuamó bitu, yalo naao doi doasi mulóo, naao doimó wole fo wisi wisi yóo, du betaalo ai ape.”

¹⁰ Ai fo kaae me i ape.

“Juda meire fake so whj-ó, diákélé ama so whítamo touyóló hajné sukutu betaе.”

11 Kale fo kaae me i ape.

“Dią Juda meire fake so whj-ó, i haemó betó mole so whj featamo Talené doi hale sóró hor- atere wole forape du betaе.”

12 Ai fo kaae Aisaianékélé erapó.

“Jesi betemó kaayóló sókó holaaitere whjné i hae kwia feamó betó mole so whj teteróló kaae tawaalopó.

Atépa, Juda meire fake so whj atimapaae take ama wisi ala eraalopóló haj kisipa mutu, apaae tué tiki tiróló betaalopó,” erapó.

13 Take däpaae wisi ala eraalopó du betere Kótópaae diäné tué tiki tiró betepa, ti ama hosaa muni deyóló dua betere alaró hajné sukutere alatamo diäpaae eróló mo surópóló yae. Atéturaalu, kale Dei Kepe Wisiné dią fotokoratepa, take nalopaae Kótóné däpaae wisi ala eratepa kelaalopóló dere haj mo ti fäayóló süturaalu, feleyóló fópóló yae.

PolJuda meire fakepaae Talenéfo yó malefeletei

14 Yalo norape-ó, dią tuämó wisi ala fäayóo, mo fo bete turó diaaq kisipa yóo, kisipa tikikélé mo fosó fosó yóo ere ala yalo kisiparapó. Tér, diässisi keteké bulóturaalu, ma fo u du, i du dere alakélé mo enérapóló kisipa mutapó. **15** Mepaae doasi bete mole forape diaaq kisipa epatei, mo ti diriyóló tué yaasepóló, ę halainé diäpaae momó ai aşeyale ape. Ti noatepa meipó. E Juda meire fake so whj kuamó, Yesu Kerisoné kutó diratere whj bitu, ama fo wisi yó maté kwęyópóló ai

kutó Kótóné hamokoróló əpaae hale melóló ę sóró beteralepó. ¹⁶ Até ereteita, mo so whjmó Talepaae momaratere whirapené kəlaa wisi wópóló simó sukulaa dalótú dere kaae, Kótóné kale fo wisi Juda meire fake so whipaae yalo erótú beterapó. Aita hale mei, ai fo wisi wosóló sya fupa, ti Dei Kepe Wisiné atima wisiróló kae beteratere ala Kótóné kilitu, ita hale matere qla wisipó yópóló kisipa mutu, du beterapó. ¹⁷ Ę Yesu Keriso tuamó bitu, Kótóné ama so whipaae i erótú betere mo bete mole kutópóló dukiróló hale horótú beterapó. ¹⁸ Mepaae yalo initere ala diapaae yaalomeitei, Juda meire fake so whj Kótóné fo aomó sukóló beterópóló, teteróló kaae tare whj Kerisoné ę fotokoratepa, yalo foró yale alatamo diapaae i dere ape. ¹⁹ Kale Dei Kepe Wisiné ę fotokoratepa, kae kae kelemei alaró doasi sira yaaire alatamo eróturaalu, Jerusalem bemó kaae sóró yó maté fóló, Ilirikum hae kwiamó sókó felepó. Téturaalu, Kerisoné fo wisinaale mo turó yó maté kwęyalepó. ²⁰ Mo take yalo enée yóló muté wale kisipa i ape. So whj teteróló kaae tare whj Keriso tué inire be huluapaae kale fo wisi yó maté kwęyaii yalepó. Atéyaleteita, hale mei, me whjné diyale kutó kwia kemeróló ditu dere kaae, yaaire hótepa yalepó. ²¹ I dere fo kaae asémokélé erapó.

“Ąta etei kaae whipóló mené yó matepa kilini yale
so whjnétei ą koloo,

etei kaae whipó depa woseni yale so whjné
ama fo wosóló ą kisipa yóo yaalo ai ape.”

²² Ę taketitei dia beterepaae waai yalemó, ai alara-
pené bi bi duraalu wénipó.

Pol Rom-paae faai tale yaletei

23-24 Tépatei, i hae kwiamó t̄ mole be hulua dok̄ fea Talené fo yó maté kweyóló sureteiné mió me kutó diyaaire t̄ munipa, ba fo dok̄ fea yalo diā k̄ele wonée du betalepó. Téyaletei, mió me kutó diyaaire t̄ munipa, Spen hae kwiapaae faai wouraalu, diā keleté waai kisipa mutapó. Ti ę diā beterepaae sókó wóló, mepaae be d̄ diātamo ekei yóló beteró, nalo ę faaire tikipaae fupa, mepaae yayare əlarape diané tao saasepóló dapó. **25** Até yaai waairaalu, mió Jerusalem bemó Kótóné kae beteró betere so wh̄ipi tao sene fulapó. **26** Ti noatepae, Jerusalem bemó Kótóné kae beteró betere so wh̄i kuamó, mepaae yolealere so wh̄i hale tao suraalu, Masedonia hae kwiaró Akaia hae kwiatamomó Kótóné ama kaae beteró betere so wh̄i atima kisipanétei h̄ekesetamo *moni* deräleta yalepó. **27** Atéró atima wisi kisipatamo deräleta yale *monita*, take folosóró Juda fakené atimapaae erale wisi ala kwia mulapó. Ti ai kwiata, folosóró Juda fakené Juda meire fake so wh̄i atimané kepe tuapaae Talené wisi ala eralepó. Atéyale alamó, Juda fakepaae momó tokó móituraalu, atimamo tao sóró yayare əla matepa, mo wisirapó. **28** Aita, epaae diyae yale kutó ereteiné atima hajtamo ai *moni* sere ala kolóló, ę Spen hae kwiapaae faai wouraalu diā keleté waalopó. Ti ai *monita*, folosóró doteyale *aposel* wh̄ijrapené ditere kutómó oleyale du ai ape. **29** Ę diā beterepaae wale sukamó, so wh̄i t̄eteróló kaae tare wh̄i Kerisoné eratere wisi ala ę tuamó fayóló mo suratepa, diāpaae eraai waalopóló kisipa mutapó.

30 Térapa, no nerape-ó, d̄a t̄eteróló kaae tare wh̄i

Yesu Keriso tuämó betere alaró Dëi Kepe Wisiné matere yaala sókó fole alatamo ę tuämó moleteiné diapaae sëtere fo dapó. Ti noatepae, yalо yaaire ala yaqsóró sekëi alané sesétu beterapa, diákélé ętamo ai sekë tuämó bitu, Kótóné ę tao sòpóló momatu beta. ³¹⁻³² Ti ęmó momaraitere ala i ape. Judia fake Kótóné fo woseni hale betó mole whjrapené ę daqsóró momaróo, Jerusalem bemó kae beteró betere so whj tao sóró melaaire *moni* atima wisi tuétamo sòpóló momaróo du betae. Téturaalu, Kótóné ama kisipané ętamo dia beterepaae wópóló depa, ti wóló, dä fea ekei yóló sña wisi nóló beterópóló, momatu beta. ³³ Térapa, hosaa muni deyóló mo dua betere ala mótu betere Kótó dia featamo beterópóló yae. Mo kée. Téyópóló yae!

16

Pol-né ama fulumu whjrapepaae kôleó yale fo

¹⁻² Kenkria be huluamó betó mole Keriso so whjné kutó diratere so dạné ne Fibi-ta, mo so wisipó. Atérapa, Kótóné kae beteró betere so whjné mepaae so whj mo wisiyóló dape su dere kaae yóló, ąkélé Tale tuämó betere sopa, mo wisiyóló dape sae yóló i dere ape. Atéturaalu, a me ala ó me ąlakó yayá depa, ti diaaq ą tao sae. Ti noatepae, ąta so whj fea tao suraalu, ękélé mo wisiyóló tao su betere sopó.

³ Yesu Kerisoné doimó ętamo betämó kutó diratere so Pirisilaró oma Ákuilatamopaae kôleó yae. ⁴ Ti atimaamo mené dëlépatei witere ala ini, halaainé ę tao su betalepó. Atéteremó, yalokélé mepaae Juda meire fake Keriso so whjnékélé,

atimaamoné yale alamó Talepaae mo kée du beterapó.

⁵ Atimaamoné bemó touräleta du betere Keriso so whipaaekélé koleó yae. Yalo hosaa mole no Epainetus-paaekélé koleó yae. Ti ata, Esia hae kwiamó betó mole so whi Yesu Kerisoné doimó Keriso betaaiipa, folosóró ąpi Keriso betale whipó.

⁶ Dią tao saai kisipa mutu, depe tukó wei kutó diale so Mariapaae koleó yae.

⁷ E fake whi e yale kaae, *dipula* beterale seké Adronikus-ró ama soma Junias-tamopaae koleó yae. Ti atimaamota, e Yesu Keriso tuämó betaaiipa folosóró Keriso bitu, kale *aposel* whiprape betere tuämó mo doasi doi mole soró whítamopó.

⁸ Tale tuämó bitu, yalo mo hosaa mole no Ampliatus-paae koleó yae.

⁹ Dą Yesu Keriso tuämó bituraalu, betä kutó ditere whi Urabanus-ró yalo mo hosaa mole no Stakis-tamopaae koleó yae.

¹⁰ Yesu Keriso tuämó betepa, kaae kolóló whi wisipó du betale seké Apelesipaae koleó yae. Aristobulus-né be whi so whipaaekélé koleó yae.

¹¹ Yalo fake whi Herodion-paae koleó yae. Narsisus-né bemó betó mole mepaae Tale tuämó betere so whipaae maaté koleó yae.

¹² Tale tuämó bitu, mo depe tukó wei kutó ditu betale so tamo Tipaenaró Triposa-tamopaae koleó yae. Me yalo mo hosaa mole ne Tale tuämó bitu, mo doasi depe tukó wei kutó ditu betale so Persis-paaekélé koleó yae.

13 Tale tuämó betepa, sókó sóró kae beró betere whị Rufus-ró hamatamopaae köleó yae. Ti ama hamata, yalo hae kaae bitu, ę tao su betale sopó.

14 Asinkritus, Flekon, Hermes, Patrobas, Hermas-sépi, atimatamo betó mole mepaae norapeaaekélé köleó yae.

15 Filolokus, Julia, Nereus-ró ama nemata-mokélé, Olimpas-kélé, atimatamo betere Talené kae beteró betere so whị feapaaekélé köleó yae.

16 Kótóné ama kae beteró betere so whị bitu, köleó yóló apuóló, diaasisitei kgló u tukó nuku, i tukó nuku du betae. I bemó betó mole Keriso fake so whjnékélé dią feapaae köleó i dere ape.

17 No nerape-ó, diapaae yó male mo bete mole fo wisi mupatei, mepaae kae kae hoko fo yó matere whjrapené dią betämó beteretei tekeróló, diaaq du betere wisi ala taaróló, dią dée nalaqsóró, tika kae bitu, ai whjrape mo hotowaró kaae tawae.

18 Ti noatepae, atei ala du betere whjrapeta, dą teteróló kaae tare whị Yesu Kerisoné kutó diréni, atimané yaaire ala maaté ekeleyóló du beterapó. Atéru, mo bete mole fo diriyóló tuénire so whị dilikgló häle mulóturaalu, mo felei foró dukiratere fotamo du betere whjrapené dią kópaae falaqsóró wisiyóló kaae tawae. **19** Dią fea Kótóné fo wosóló aqmó sukgló betó mulapó dere fo, i bemó betó mole so whị feané wosalepó. Dią ai ala erapóló deté fole fo yalo woseturaalu, ę mo doa häjné sukutu beterapó. Térapa, dowi ala mulapóló, só derané inire so whị bitu, wisi ala betä yaaí, kisipa fosó fosóre so whítóró betae.

20 Mo hosaa muni deyóló dua betere ala mótu

betere Kótóné Satan teteróló, diaaq hó aqmó beteratere ala mo felekemó yaai dapó. Dä teteróló kaae tare whí Yesu Kerisoné hamokoróló hale tao sere ala diaq tuapaae erópóló yae.

²¹ Etamo betä kutó ditere whí Timotinékélé, yalo be whí Lusias, Jeson, Sosipata, atimanékélé diapaae koleó dapó.

²² I fo asérale whí é Tertius dä teteróló kaae tare Tale tuamó bitu, yalo diapaae koleó dapó.

²³ Ekélé, mepaae imó betó mole Keriso so whíkélé, dä fea touróló əla nukua dere be tale Kaius-né diapaae koleó dapó. I doasi be huluamó moni teteróló kaae tare whí Erastus-ró dñé no Kuartus-tamoné diapaae koleó dapó.

²⁵ Yesu Kerisoné yale ala i ape yóló, mió yalo yó mótu betere fo wisi diaaq wosetu betepa, Tal-ené ama ai fonétei diaq diriyóló beterópóló, fotokó sumó bulalérapó. Atére alamó ama doi doasi muópóló yae. ²⁶ Ai ala wisita, mo take bitiré wale whírapené kilini, kinóló moletei mo ti betó tare Kótóné ama fo eratere koló whírapepaae i fo asé yae depa asé ipakalepó. Aita hale meipó. So whí feané i fo dosayóló kisipa duraalu, kinóló muale ala i haemó betó mole so whí feané Yesu Kerisopaae tué tiki tiróló ə aqmó bitu, ama ala eraté fu beterópóló hakearó beterapó. ²⁷ Atére Kótó betä fea ala fosó fosóre bete tale beterapa, ama doasi doi hale muó tanópóló, dä Yesu Keriso tuamó bitu, hale sóró horótu betae. Mo kée, téyópóló yae!

**Yesu Kerisoné So Whi Tao Sere Kisi Fo Wisi
The New Testament in the Falopa Language of Papua
New Guinea**

copyright © 2005 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Falopa)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2009-10-31

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

0102a9df-173c-5a64-b766-14ab67a86105